

Ikäihmisten perhehoidon toimintaohje 1.3.2020 alkaen

**Arjen tukipalvelut
Perhehoito**

Sisällys

1. Johdanto	4
2. Keskeisiä käsitteitä	4
3. Perhehoito	5
3.1 Perhehoidon järjestäminen	5
3.2 Perhehoidon myöntäminen	6
4. Perhehoitajan ja perhekodin hyväksyminen	7
4.1 Perhehoitaja	7
4.2 Perhekoti	7
4.3 Perhekodissa hoidettavien määrä	8
5. Toimeksiantosopimus	8
5.1 Perhehoitajaa sijaistava/kiertävä perhehoitaja	9
5.2 Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen	9
6. Perhehoidon palkkiot ja korvaukset	9
6.1 Hoitopalkkio	9
6.2 Kulukorvaus	10
6.3 Perhehoidosta aiheutuvat matkakulut	11
6.4 Käynnistämiskorvaus	12
6.5 Perhehoitajan hoitopalkkiot ja kulukorvaukset keskeytyksissä	12
6.6 Perhehoitajan sairastuessa	12
7. Perhehoitajan asema	13
7.1 Perhehoitajan oikeus vapaaseen	13
7.2 Perhehoitajan eläketurva.....	15
7.3 Perhehoitajan, asiakkaan sekä perhekodin vakuutukset	15
8. Perhehoitajan tuki	16
9. Perhehoidossa olevaa henkilöä koskevat asiat	16
9.1 Asiakkaan asema ja oikeudet	16
9.2 Asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelma	16
9.3 Lääkehoito	17
9.4 Asiakasmaksut	17
9.5 Perhehoidossa olevan henkilön yksityis- ja käyttövarat sekä omaisuusluettelo.....	17
9.6 Asiakkaan valitus- ja vaikutusmahdollisuudet	18
9.7 Perhehoidossa olevan henkilön saattohoito ja kuolema	18
10. Perhehoitajan oikeudet ja velvollisuudet	18
10.1 Tietojensaantioikeus ja tietojen säilytys	18
10.2 Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus	19
10.3 Perhehoitajan oikeudet ja ilmoittamis- velvollisuudet	19
11. Kuntayhtymän oikeudet ja velvollisuudet	19
12. Perhehoidon valvonta	20

Liite 1. Perhehoidon käynnistämiskorvaus.....	22
Liite 2. Perhehoitajan tuki	23
Liite 3. Perhehoitajan sairastumiseen liittyviä käytänteitä sekä perhehoidossa olevan henkilön lääkehoito.....	25
Liite 4. Perhehoidon hoitopalkkiot ja kulukorvaukset	27
Liite 5. Irtisanomisajan ja lisävapaiden erityishuomioita sekä palkkioiden maksun käytänteitä	32
Liite 6. Ikäihmisten perhehoidon yleisimmät muutostilanteet ja palkkioiden maksu tilanteissa.....	35

1. Johdanto

Tässä toimintaohjeessa kuvataan, kuinka Siun sotessa, Pohjois-Karjalassa sekä Heinävedellä toteutetaan ikäihmisten toimeksiantosopimussuhteista perhehoitoa. Toimintaohjeen tavoitteena on huolehtia siitä, että toimintatavat perhehoidon toteuttamisessa ovat yhdenmukaiset koko alueella. Perhehoidon toimintaohje ohjaa perhehoidon järjestäjää, perhehoidossa olevaa henkilöä ja perhehoitajaa. Toimintaohjeessa kuvataan perhehoidon keskeiset käsitteet, perhehoidon toteuttaminen, korvausperiaatteet, perhehoitajan asema ja tuenmuodot.

Tämän toimintaohjeen lisäksi on Siun soten perhehoidon yhteinen toimintaohje, joka käsittelee kaikkia perhehoidon toimialueita. Vuosittain huomioidaan muun muassa indeksikorotukset perhehoidon palkkioihin, kulukorvauksiin ja asiakasmaksuihin. Mikäli tämä toimintaohje on ristiriidassa yhteisen perhehoidon toimintaohjeen kanssa, noudatetaan yhteisessä toimintaohjeessa annettuja ohjeita ja linjauksia.

Yhteistyö, perhehoidon vastuutyöntekijän, perhehoitajan, asiakkaan ja hänen omaisensa sekä muiden yhteistyötahojen välillä, turvaavat asiakaslähtöisen perhehoidon edellytykset. Tämä toimintaohje turvaa asiakaslähtöisen perhehoidon laadun perustan sekä kaikkien osapuolien oikeudet ja velvollisuudet.

2. Keskeisiä käsitteitä

Perhehoito on sosiaalipalvelu, joka järjestämisestä kuntayhtymän on huolehdittava sosiaalihuoltolain 14§:n mukaan. Perhehoito on asiakkaan hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan tai asiakkaan kodissa.

Perhehoitaja on Siun soten hyväksymä henkilö, joka koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisen ominaisuuksien perusteella on sopiva antamaan perhehoitoa ja on suorittanut hyväksytysti tehtävän edellyttämän ennakkovalmennuksen.

Päätoiminen perhehoitaja on perhehoitaja, joka ei ole perhehoitokodin ulkopuolella ansiotyössä.

Kiertävä perhehoitaja on Siun soten hyväksymä henkilö, joka on suorittanut tehtävään liittyvän ennakkovalmennuksen. Toimii sijaisena perhekodeissa perhehoitajan vapaapäivinä tai hoidettavan kotona. Kiertävä perhehoitaja voi toimia omaishoidon sijaishoitajana omaishoitajan lakisääteisten vapaiden sekä muun tuen aikana perhehoitolain mukaisesti.

Omaishoidon sijaishoitaja on henkilö, joka huolehtii omaishoitajan vapaan aikaisesta sijaishoidosta hoidettavan kotona. Sijaishoitaja tulee yleensä hoidettavan lähipiiristä ja hoito perustuu omaishoidon tuesta säädettyyn lakiin (937/2005) sekä Siun soten kuntayhtymän yhtymähallituksen hyväksymiin myöntämisen perusteisiin ja palkkioihin.

Perhekoti on sijoittavan kuntayhtymän (Siun soten) hyväksymä yksityiskoti, jossa perhehoitoa toteutetaan.

Toimeksiantosopimus on perhehoitajan ja kunnan/ kuntayhtymän välinen sopimus, joka tehdään jokaisesta perhehoidossa olevasta asiakkaasta.

Toimeksiantaja eli sijoittava kuntayhtymä (Siun sote) valvoo että sijoitus perhehoitoon ja perhehoito toteutuu lain mukaisesti.

Pitkäaikainen perhehoito tarjoaa ikäihmiselle kodin toistaiseksi voimassa olevaksi ajaksi.

Lyhytaikainen perhehoito tarjoaa ikäihmiselle säännöllisen tai yksittäisen määräaikaisen hoitojakson. Hoitojakso esim. toipilasaikana sairaalahoidon jälkeen ennen kotiutumista omaan kotiin sekä omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien aikainen hoitojakso

Osavuorokautinen perhehoito voi olla kertaluonteista tai säännöllisesti toistuva alle 12 tuntia kestävä hoitopäivä/yöaikainen hoito.

Omahoitaja on perhehoidossa olevalle asiakkaalle nimetty Siun soten työntekijä. Pitkäaikaisessa perhehoidossa omahoitaja on yleensä kotihoidon työntekijä ja lyhytaikaisessa perhehoidossa palveluohjaaja tai sosiaalityöntekijä.

Vastuutyöntekijä on Siun Soten nimeämä henkilö, joka järjestää perhehoitajan tarvitseman tuen.

3. Perhehoito

Perhehoito on inhimillisen, kotoisan ja turvallisen arjen mahdollistava hoivan ja huolenpidon muoto. Perhehoidon vahvuus on yhteisöllinen koti asumisen ja hoivan ympäristönä. Perhehoidossa kunnioitetaan perhehoidossa olevan henkilön itsemääräämisoikeutta ja otetaan huomioon asiakkaan yksilölliset tarpeet, toiveet ja turvallisuus. Perheen arkeen osallistuminen ja perhehoitajan läsnäolo tukevat henkilön toimintakykyä ja kuntoutumista sekä ylläpitävät hyvää elämänlaatua. Perhehoito on sopiva palvelumuoto esimerkiksi silloin, kun toimintakyvyn alenemiseen vaikuttaa iän tuoma sairaus tai turvattomuuden tunne.

3.1 Perhehoidon järjestäminen

Siun sote vastaa perhehoidon järjestämisestä. Toimeksiantosuhteisessa perhehoidossa Siun sote arvioi perhehoitajan ja perhekodin soveltuvuuden perhehoitotehtävään, hyväksyy perhehoitajaksi ja perhehoitokodiksi sekä valvoo toimintaa. Perhehoito perustuu aina henkilön ja/tai hänen laillisen edustajansa kuulemiseen ja palvelun järjestäjän kanssa yhteistyössä laadittuun hoito- ja palvelusuunnitelmaan sekä toimeksiantosopimukseen. Perhehoidossa olevalle asiakkaalle nimetään Siun sotesta omahoitaja.

Perhehoidon vastuutyöntekijän ja perhehoitajan välinen yhteydenpito on yhteistyön lähtökohta. Yhteistyötä perhehoitajan ja vastuutyöntekijän välillä hoidetaan sähköpostilla, etäyhteyksillä, puhelimella tai eri tavoilla järjestetyissä tapaamisissa. Vastuutyöntekijän lisäksi perhehoitaja tarvitsee oman tukiverkoston, joka tukee ja auttaa perhehoitajaa arjen asioissa. Tukiverkoston ovat perhehoitajan omat perheenjäsenet, läheiset, tuttavat tai mahdollisesti naapuriapu.

Siun sote ylläpitää perhehoitajia ja perhekoteja koskevia tietoja rekisteriselosteen mukaisesti. Perhehoitoa koskevat asiakirjat arkistoidaan asianmukaisesti. Siun sote tallentaa perhehoitajasta ja perhekodista seuraavia tietoja:

- Nimi, henkilötunnus, osoite, puhelinnumero, sähköpostiosoite sekä mahdollinen perhekodin verkkosivujen osoite
- Kotona asuvat perheenjäsenet (nimi, henkilötunnus, perheenjäsenen tyyppi: puoliso/avopuoliso, lapsi, kotona asuva aikuinen ja onko osallinen perhehoidon toteuttamiseen).
- Perhekodin tiedot, mikäli hoito tapahtuu perhehoitajan kodissa
- Perhehoitajan terveydentila ja työkykyyn vaikuttavat asiat

- Yleistä tietoa perheestä/perhekodista esim. sovittu hoidettavien enimmäismäärä, eläimiä, esteetön jne.
- Palvelujen saatavuus
- Perhehoidossa olevat asiakkaat
- Tiedot ennakoivasta palvelusta: missä, ajankohta, valmentajat.
- Kertomusosio: puhelinkeskustelut, sähköpostinvaihdot ja kotikäynnit, jotka koskevat perhehoitajaa tai perhekotia

3.2 Perhehoidon myöntäminen

Perhehoito on sosiaalihuoltolain mukaista avohoitoa ja sen myöntäminen perustuu henkilön palvelutarpeen arviointiin. Palvelutarpeen arvioinnilla selvitetään henkilön tuen ja palveluiden tarpeet, sekä annetaan tietoa palveluista ja opastusta palveluiden piiriin hakeutumisessa. Palvelutarve ja soveltuvuus perhehoitoon arvioidaan yhteistyössä perhehoitoon hakeutuvan henkilön, omaisten ja ammattilaisten kanssa. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä huomioidaan myös henkilön osallisuus ja valinnanvapaus sekä tuetaan hänen mahdollisuuttansa tehdä tietoon ja kokemukseen perustuva valinta. Perhehoidossa oleva henkilö saa ikänsä ja toimintakykynsä mukaisesti ja tarvittavin tukitoimin olla mukana tekemässä elämäänsä liittyviä suunnitelmia ja päätöksiä, niin että hänen tahtonsa otetaan huomioon. Perhehoidon vastuutyöntekijä ja palvelun myöntäjä keskustelevat yhdessä henkilön ja hänen omaisensa kanssa perhehoidon ja perhekodin soveltuvuudesta henkilön tarpeisiin. Perhehoidon soveltuvuutta arvioitaessa käytetään tukena erilaisia toimintakykyä mittaavia testejä, kuten esimerkiksi RaVa, MMSE. Perhehoito käynnistyy pääsääntöisesti aina tutustumisjaksolla.

Perhehoitoa voidaan tarjota esim. henkilölle, joka:

- ei pärjää kotona ja kokee turvattomuutta, ahdistuneisuutta, masennusta ja yksinäisyyttä kotiin annettavista palveluista huolimatta.
- tarvitsee toisen henkilön ohjausta, tukea tai läsnäoloa arjessa selviytymiseen enemmän kuin kotiin annettavilla palveluilla voidaan tai on tarkoituksenmukaista häntä tukea
- hyötyy kodinomaisesta ilmapiiristä ja huolenpidosta
- kykenee ilmaisemaan oman mielipiteen ja osallistumaan oman elämänsä liittyvien päätösten tekemiseen
- muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kanssa on riittävää ikäihmisen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta

Lyhytaikaista tai osavuorokautista perhehoitoa voi saada esimerkiksi:

- tukemaan kotona asumista
- omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien ajaksi
- omaishoitajan jaksamisen tueksi
- omaishoitajan sairastuessa tai omaishoitosuhteen päättyessä
- kuntouttavana jaksena, esim. sairaalahoidon jälkeen turvattomuuden estäessä kotiinpaluun

Henkilölle voidaan järjestää perhehoitoa hänen omassa kodissaan, kun se vastaa parhaiten asiakkaan tarpeita sekä ylläpitää ja edistää hänen toimintakykynsä säilymistä.

Perhehoito ei sovellu henkilölle, joka:

- tarvitsee jatkuvaa sairaalatasoista tai muuta vaativaa ammatillista hoitoa
- tarvitsee kahden henkilön avustamisen
- tarvitsee säännöllisen yöaikaisen avustamisen, esim. asentohoidon tai terveydentilan seuraamisen takia

4. Perhehoitajan ja perhekodin hyväksyminen

4.1 Perhehoitaja

Siun sotessa perhehoitajaksi aikovien henkilöiden/perheen on suoritettava tehtävän edellyttämä ennakovalmennus ennen kuin voi toimia toimeksiantosuhteisena perhehoitajana. Perhehoitajaksi aikova henkilö maksaa itse ennakovalmennuksesta aiheutuvat kustannukset. Siun Sote korvaa kustannukset käynnistämiskorvauksena. Ennakovalmennus voidaan sisällyttää käynnistämiskorvaukseen, mikäli perhehoitajan ja kuntayhtymän välinen yhteistyö alkaa ja perhehoitoon siirtyy Siun soten järjestämistä vastuualueen asiakkaita.

Kiertäväksi perhehoitajaksi aikovan henkilön on käytävä tehtävän edellyttämä ennakovalmennus. Ennakovalmennus sisältää viisi lähetapaamista ja henkilö maksaa itse tästä aiheutuneet kulut. Siun sote korvaa ennakovalmennuksen kustannukset käynnistämiskorvauksena jälkikäteen kiertävälle perhehoitajalle, kun neljä vähintään kolmen vuorokauden sijaistamis kertaa vähintään kahdessa eri perhekodissa on toteutunut. Kiertävänä perhehoitajana toimimisen valmennusmateriaali on perhehoitoliiton tuottama.

Perhehoitajalta edellytettäviä valmiuksia:

- Pitää huolta ikäihmisen fyysisestä ja psyykkisestä sekä sosiaalisesta hyvinvoinnista
- Auttaa ja tukea ikäihmistä hänen omien voimavarojensa hyödyntämisessä ja toimintakyvyn ylläpitämisessä
- Mahdollistaa ja tukea ikäihmisen ja hänen läheistensä yhteydenpitoa
- Tehdä yhteistyötä ikäihmisten asioissa
- Sitoutua perhehoitajan tehtävään
- perhehoitaja hallitsee yhteydenpidon ammattilaisiin digitaalisia työvälineitä käyttäen

4.2 Perhekoti

Perhekodin tulee olla perhehoidossa olevan henkilön tarvitsemien palvelujen ja läheisten yhteydenpidon kannalta toimiva. Perhekodin tulee olla rakenteeltaan, tiloiltaan ja varustetasoltaan siellä annettavalle perhehoidolle sopiva. Liikkumisen esteettömyyteen on hyvä kiinnittää huomiota. Turvallisuutta koskevissa asioissa perhekoti katsotaan yksityiskodiksi, jossa toimitaan yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa ja toimitaan heiltä saatujen ohjeiden mukaisesti. Pelastuslaissa (29.4.2011/379) säädetään muun muassa palovaroittimien määrä ja sijoittaminen, alkusammutuskaluston sijoittaminen ja teho sekä poistumisturvallisuus. Pelastusviranomaisen tekee uuteen perhekotiin palo- ja pelastussuunnitelman yhdessä perhehoitajan kanssa. Jo toiminnassa olevaan perhehoitajan kotiin selvitys tehdään tarvittaessa perhehoidon vastuutyöntekijän tai Siun soten valvontaviranomaisen ohjaamana. Perhekodit kuuluvat paloturvallisuuden osalta omavalvonnan piiriin ja rakennuksen omistajan ja haltijan on itse huolehdittava tilojensa turvallisuudesta.

Perhehoidon asiakkailta on suositeltavaa olla oma huone, jonne hän voi tuoda omia tavaroita ja sisustaa huonettaan. Jos asiakkaat jakavat yhteisen huoneen, kahden hengen huoneen on oltava riittävän suuri, jotta huoneessa mahtuu kulkemaan esteettömästi ja sinne mahtuu asiakkaan henkilökohtaisia tavaroita ja käytössä olevat apuvälineet. Maankäyttö- ja rakennuslaki (1.10.2004 132/1999 13 §) määrittelee asunnon huoneen kooksi (7 m²) jonka tulee olla tarkoitukseen sopiva ja huoneessa tulee olla avattava ikkuna. Perhehoidossa olevia henkilöitä tulee kuulla perhehoitajan ja perhehoidon vastuutyöntekijän toimesta ennen samaan huoneeseen sijoittamista ja heidän välistään vuorovaikutusta arvioidaan. Makuuhuoneiden ja yhteisten tilojen sijainti eri kerroksessa voi vaikuttaa asiakkaiden ohjautumiseen perhekotiin.

Perhehoitoon tulevalla henkilöllä tulee olla:

- mahdollisuus sekä yhteisöllisyyteen että yksityisyyteen
- halutessaan mahdollisuus osallistua oman huoneensa kalustamiseen ja sisustamiseen
- mahdollisuus käyttää kodin yhteisiä tiloja
- tasa-arvoinen asema muiden perhekodin jäsenten kanssa

4.3 Perhekodissa hoidettavien määrä

Perhehoitolain 263/2015 7§:n mukaan perhehoitokodissa voi olla samanaikaisesti hoidossa enintään neljä henkilöä, mikäli perhehoitaja toimii yksin. Asiakasmäärään lasketaan samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa tai huolenpitoa vaativat henkilöt. Hoidettavien lukumäärä voi olla enintään kuusi, jos perhehoidosta vastaa vähintään kaksi perhekodissa asuvaa ennakovalmennuksen käyntyttä henkilöä, ja heistä toisella on tehtävään soveltuva kelpoisuus vähintään sosiaali- ja terveysalan perustutkinto (esim. kodinhoitaja, lähihoitaja) sekä riittävä kokemus hoidosta- ja huolenpidosta. Kahden perhehoitajan perhekodin toiminnan erityishuomioita kuvataan liitteessä (Liite 5).

Siun sote määrittää perhehoidon asiakasmäärän perhekoti ja perhehoitajakohtaisesti. Laissa asetetusta enimmäis- asiakasmäärästä voidaan poiketa vain ennalta harkitusti ja perhehoitajan kanssa yhteisesti sovitusti, esimerkiksi tilanteissa, joissa perhehoito on osavuorokautista ja henkilöiden palvelutarve on alle 12 h/kestävää päivä- tai yön aikana tapahtuvaa perhehoitoa.

5. Toimeksiantosopimus

Toimeksiantosopimuksessa perhehoitaja ja kuntayhtymä sopivat perhehoitosuhteeseen liittyvät molemminpuoliset oikeudet ja velvollisuudet. Toimeksiantosopimus tehdään jokaisen perhehoitoon sijoitettavan asiakkaan osalta erikseen. Toimeksiantosopimus tehdään yhteisessä sopimusneuvottelussa, sopimuksen allekirjoittavat perhehoitaja ja Siun soten viranhaltija. Toimeksiantosopimus pyritään tekemään ennen perhehoitojakson aloittamista tai mahdollisimman nopeasti perhehoitojakson aloituksesta.

Perhehoitajan ja kuntayhtymän välisessä toimeksiantosopimuksessa sovitaan:

- Perhehoitajalle maksettavan palkkion määrästä ja suorittamisesta
- Perhehoidosta ja hoidon käynnistämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta
- Perhehoidossa olevan henkilön yksilöllisistä tarpeista johtuvien erityisten kustannusten korvaamisesta
- Hoidon arvioidusta kestosta
- Perhehoitajan oikeudesta vapaaseen, vapaan toteuttamisesta sekä palkkion maksamisesta ja kustannusten korvaamisesta vapaan ajalta.
- Perhehoitajalle annettavasta valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä näiden toteuttamisesta
- Hyvinvointi- ja terveystarkastuksen järjestämisestä
- Toimeksiantosopimuksen irtisanomisesta
- Tarvittaessa muista perhekotiä ja perhehoitoa koskevista seikoista
- Yhteistyöstä Siun Soten ja perhehoitajan kesken
- Toimeksiantosopimukseen liitetään perhehoidon laki ja muut tarvittavat liitteet

Toimeksiantosopimus tarkistetaan perhehoitotilanteen muuttuessa ja toisen osapuolen sitä esittäessä. Sopimuksen liitteenä voi olla perhehoidossa olevan hoito- ja palvelusuunnitelma, Toimeksiantosopimuksia tehdään kaksi samanlaista kappaletta, yksi perhehoitajalle ja yksi toimeksiantajalle. Tämä ikäihmisten perhehoidon toimintaohje on osa toimeksiantosopimusta.

5.1 Perhehoitajaa sijaistava/kiertävä perhehoitaja

Varsinaista perhehoitajaa sijaistavalta veloitetaan, että hän on käynyt perhehoitajille tai kiertäville perhehoitajille tarkoitetun ennakkovalmennuksen, jonka Siun soten vastuutyöntekijä varmistaa ennen sijaisen hyväksymistä ja toimeksiantosopimuksen tekemistä.

Perhehoitajan itse hankkiessa sijaisen, on hänen ilmoitettava Siun soten yhteyshenkilölle vähintään 1kk ennen vapaiden käyttöä sovitusta vapaistaan, sijaisesta ja sijaiselle suunnitellut sijaistamispäivät ja näiden kestot. Sijaiseksi hyväksyminen ja perhehoitajalta edellytetty ilmoitusvelvollisuus ovat edellytyksiä sijaisen palkkion maksulle. Ilmoitusaikaan poikkeuksen tekee perhehoitajan äkillinen sairastuminen, jolloin valmennuksen käyneelle perhehoitajalle laaditaan toimeksiantosopimus. Sijaishoitajalle toimitetaan tarvittavat perhehoidossa olevaa henkilöä koskevat tiedot, kun sijaisuudesta on sovittu toimeksiantosopimuksella. Perhehoitolain säädökset huomioidaan myös sijaishoidon aikana.

Siun sote suosittelee, että lyhytaikaisen perhehoidettavan perhekodissa oloaika sovitaan perhehoitajan paikalla oloajalle. Perhehoitajan keskusteltava yhdessä perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa ennen perhehoidettavan jakson sopimista.

5.2 Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Siun soten toimeksiantosopimus irtisanotaan kirjallisesti, sopimuksen irtisanomisessa noudatetaan perhehoitolain mukaista irtisanomisaikaa. Irtisanomisen voi tehdä Siun sote tai perhehoitaja. Ensisijaisesti perhehoitoa jatketaan perhekodissa vielä irtisanomisajan.

Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen ovat eri käsitteitä. Purkamisella tarkoitetaan tilannetta, jossa perhehoito toiminnan epäkohtien ja niiden korjaamattomuuden takia, toimeksiantosopimus puretaan välittömästi. Tarvittaessa hoidettavat siirretään heidän tarpeitaan vastaavaan hoitopaikkaan. (PHL 12 §, 22 §). Mikäli toimeksiantosopimus puretaan, hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksaminen päättyvät asiakkaan siirtyessä pois perhekodista. Toistaiseksi voimassa olevassa toimeksiantosopimuksessa voidaan tarvittaessa sopia määräaika, jonka aikana sopimus voidaan puolin tai toisin päättää ilman irtisanomisaikaa. Perhehoidon päättyessä irtisanomisaikana ja muita Irtisanomisajan erityishuomioita sekä tilanteita, jolloin palkkioita ei makseta irtisanomisaikana, kuvataan tarkemmin liitteissä (Liite 5).

6. Perhehoidon palkkiot ja korvaukset

6.1 Hoitopalkkio

Perhehoitajalle maksetaan toimeksiantosopimuksessa sovitusti hoitopalkkio. Perhehoitolain 16 §:n mukaan hoitopalkkiota maksetaan perhehoidossa olevaa henkilöä kohti kalenterikuukaudessa vähintään 816,21 euroa (1.1.2020 alkaen) ja hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella. Hoitopalkkion suuruus määritellään toimeksiantosopimuksessa ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. Hoitopalkkiota ei makseta henkilölle, joka on kieltäytynyt vastaanottamasta palkkiota. Hoitopalkkio on veronalaista tuloa.

Perhehoidon palkkioluokkia ovat perhekodissa toteutuva pitkäaikainen perhehoito, lyhytaikainen perhehoito, osavuorokautinen perhehoito sekä perhehoitajan tai hoidettavan kotona tapahtuva lyhytaikainen tai osavuorokautinen perhehoito.

Perhehoidosta maksettava palkkio perustuu kunkin perhehoidossa olevan henkilön hoito- ja palvelusuunnitelmassa kuvattuun hoivan ja huolenpidon tarpeeseen. Asiakkaan avun-, ohjauksen ja valvonnan

tarve arvioidaan ennen perhehoitopaikan myöntämistä. Hoitopalkkiota määriteltessä otetaan huomioon perhehoidossa olevan henkilön terveydentila, sairaudet sekä toimintakyky.

Siun soten palveluohjaaja, gerontologinen sosiaalityöntekijä tai kotihoidon ammattihenkilö arvioi henkilön hoitoisuuden. Kun tapaaminen koskee pelkästään hoitoisuuden selvittämistä palkkioluokasta toiseen siirtymisen arvioimiseksi, käyntien väli on oltava vähintään kaksi kuukautta. Hoitopalkkion ollessa palkkioluokassa 3, palkkio nousee määräaikaisesti vain henkilöllä esiintyvän lääkärin toteaman terveydentilan tai toimintakyvyn heikkenemisen takia. Siun soten vastuutyöntekijä on oltava tietoinen ja mukana edellä mainitussa prosessissa. Mahdolliset muutokset palkkioihin tehdään seuraavan kuukauden 1. päivästä alkaen.

Pitkäaikaiseen asumispalveluun odotusajalta maksetaan korkeinta hoitopalkkiota. Palkkion maksu alkaa päivämäärästä, kun moniammatillinen tiimi on käsitellyt asiakkaan tilanteen ja luokan 4 palkkion maksun muuttuu luokaksi henkilön perhekodista poismuuttopäivään.

Hoitopalkkiota voidaan korottaa määräaikaisesti prosenttikorotuksella (20 - 50 %). Määräaikaisuus tarkoittaa yhden viikon ja korkeintaan kahden kuukauden välistä aikaa. Palkkion korotus astuu voimaan päivämäärästä, jolloin Siun soten ammattihenkilö on arvioinut asiakkaan terveydentilan sellaiseksi, joka oikeuttaa määräaikaiseen korotukseen. Hoitopalkkioiden ja kulukorvausten maksuperusteet ja erityishuomioita liitteenä (Liite 4).

Määräaikainen prosenttikorotus voidaan maksaa ikäihmisestä, jolla

- esiintyy terveydentilan akuutti muuttuminen aiheuttaen perhehoitajalle normaalia enemmän avun antamista ja valvontaa asiakkaan sairauden vakauttamisen aikana esim. insuliinihoidon alkaminen tai kipsihoito
- on aivotapahtuma tai raajan amputointi sekä niistä kuntouttaminen
- on katetroinnin tarve. Jos katetroinnista tulee pysyvä toimenpide, henkilön kokonaishoidontarve arvioidaan ja hoitopalkkioluokka määritellään sen perusteella
- on saattohoitovaihe ja henkilölle tehty saattohoitopäätös

Korotettua hoitopalkkiota ei makseta

- mikäli kotihoito suorittaa lääkärin arvioimia hoitotoimenpiteitä, eikä tilanne vaadi perhehoitajalta normaalia enempää avun antamista tai valvontaa
- pelkästään diagnoosin perusteella esim. Alzheimerin tauti, aivoinfarkti
- Hoitoisuusluokan ollessa "palveluasuminen tai tehostettu palveluasuminen", jolloin henkilön tarvitsema huolenpito on ympärivuorokautista, esim. asiakkaan liikkuminen on kaatumisherkkää ja vaatii seuranta/valvontaa. Tai henkilöllä on pitkälle edennyt muistisairaus, eikä hän kykene pyytämään itselleen apua, tai pitkäaikaisairaus vaatii lääkitsemistä sekä seuranta kellonajasta riippumatta. Hoitopalkkioluokat 1-3 vastaavat perhekodissa asuvan henkilön hoitoisuutta ja palkkioluokissa edetään luokkaan 3 henkilön avuntarpeen lisääntyessä pysyvästi. Akuuteissa terveydentilan muutoksissa maksetaan hoitopalkkioon määräaikainen korotus. Henkilön avuntarpeen ollessa palveluasuminen tai tehostettu palveluasuminen, pitkäaikaiseen asumispalveluun siirtyminen arvioidaan ja hoitopaikan muutoksella pystytään vastaamaan henkilön ympärivuorokautiseen avuntarpeeseen.

6.2 Kulukorvaus

Perhehoidon kulukorvauksen määrittelyperusteena ovat todelliset perhehoidosta aiheutuvat kustannukset. Kulukorvaus on perhehoitajalle veronalaista tuloa, jonka Siun sote ilmoittaa verohallintoon tulorekisteriohjeiden mukaisesti.

Pitkäaikaisessa perhehoidossa kulukorvaukseen sisältyvät:

- ravintomenot
- tavanomaiset terveydenhuollon kustannukset (kuten käsikauppalääkkeet ja laastarit), joita ei muun lainsäädännön nojalla korvata
- pesuaineet ja hygieniatuotteet
- asumisesta aiheutuvat menot, kuten jätehuolto, sähkö, lämmitys, vesi, kodin kiinteistön kunnossapito, kodin puhtaanapito ja kodin sekä irtaimiston kuluminen
- vaatehuollosta aiheutuvat kustannukset (sähkö, vesi, pesuaineet, koneiden kuluminen)
- omalla autolla ajettujen tavanomaisesti perhehoidossa olevan henkilön asioihin tai mukana olemiseen liittyvät matkakulut.
- ikäihmisten/perhehoidon/perhekodin asioiden hoitamisesta aiheutuvat puhelinkulut
- kiinteistön, kodin irtaimiston sekä henkilö- tai vahinkovakuutukset
- virkistystoiminnan kulut

Kulukorvauksen korotus:

Kulukorvauksen määrää voidaan korottaa esimerkiksi tilanteessa, joissa perhehoitoon tulee osa-, lyhyt- tai pitkäaikaisesti asiakas, joilla on lääkärin toteama erityisruokavalio esim. gluteeniton tai maidoton ruokavalio tai joku muu yksilöllinen dieetti, joka vaatii erityistä huomiota ruoanlaitossa tai lisää kustannuksia ruokatarvikkeiden hankintaan. Erityisruokavalio korotus kulukorvaukseen on + 20 % toistaiseksi voimassa olevana tai määräaikaisena tilanteen mukaan. Kulukorvauksen maksu alkaa asiakkaan perhehoitoon saapumisesta tai päivästä, jolloin lääkäri on todennut asiakkaalla olevan erityisruokavalion (ja asiakas on asunut jo perhehoidossa). Hoitopalkkioiden ja kulukorvausten maksuaikataulut ja käytänteet (Liite 3).

6.3 Perhehoidosta aiheutuvat matkakulut

Perhehoitaja voi kuljettaa perhehoidossa olevaa henkilöä, mikäli asiasta on sovittu ikäihmisen ja hänen läheisensä, asiainhoitajan tai edunvalvojan kanssa kirjallisesti. Tavanomaisia perhehoidon arkeen kuuluvia matkoja ei korvata erikseen, vaikka hoidettava olisi perhehoitajan kyydissä.

Perhehoitajalle korvataan yksilöllisen harkinnan mukaan erityisiä matkakustannuksia, jotka eivät sisälly kulukorvaukseen. Matkakorvaus on 0,35 €/km. Harkinnan mukaisia matkoja voivat olla lyhytaikaisen perhehoidossa olevan henkilön kuljetukset henkilön kodin ja perhekodin välillä. Näistä matkoista sovitaan yhteisesti asiakkaan hoitoneuvottelussa ja tieto asiakkaan kyyditsemisestä kirjataan toimeksiantosopimukseen sekä asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

Ensisijainen asiakkaiden kyyditsemistapa on sosiaalihuoltolain mukainen liikkumista tukeva palvelu, jota asiakas voi hyödyntää perhehoitoon menemisen lisäksi harrastus- ja virkistysmenoihin. Palvelun myöntäjä yhdessä asiakkaan/lähiomaisen kanssa neuvottelee asiakkaan liikkumista tukevan palvelun saannin mahdollisuuksista. Matkakorvausta ei korvata hoitajakson aikana muualle esim. kulttuuritapahtumiin tehtyjä matkoja eikä matkoja, jotka poikkeavat sovitusta ajomatkasta ajomatkaa lisäävästi esim. asiakas haetaan kesämökiltä kodin sijaan. Korvauksen maksaminen edellyttää, että perhehoitaja ja perhehoidon vastuuyöntekijä ovat sopineet etukäteen korvattavista menoista ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Perhehoitajan saamaan kulukorvaukseen kuuluu perhehoitajan omalla autolla ajettujen tavan omaisten asiakkaan asioiden tai mukana olemiseen liittyvät matkakulut. Tavanomaisina matkakuluina pidetään muun muassa kaupassa, apteekissa tai kirjastossa käyntejä. Asiakkaan palveluiden joukossa on palveluita (ei koske terveydenhoidon palveluja), joiden palvelut on keskitetty isompiin kaupunkeihin ja joissa asiointi on perhehoidossa olevan henkilön kannalta olennaista. Tämäntyyppinen palvelu on muun muassa Respectan apuvälinekauppa ja tällöin matkakorvaukset pääsääntöisesti korvataan.

6.4 Käynnistämiskorvaus

Käynnistämiskorvauksella on tarkoitus kattaa perhehoidon käynnistämisen kannalta välttämättömät henkilökohtaiset ja yhteiseen perhekodin talouteen liittyvät hankinnat. Käynnistämiskorvausta voidaan myöntää silloin, kun korvausta ei voi saada muun lainsäädännön nojalla (vammaispalvelulaki tai lääkinnällinen kuntoutus).

Käynnistämiskorvauksella tehtävistä hankinnoista on tehtävä hankintasuunnitelma ja kustannusarvio ja niistä sovitaan aina etukäteen Siun soten vastuutyöntekijän kanssa. Hyväksytyt käynnistämiskorvaus edellyttää Siun soten laatimaa päätöstä ja ostolupaa, joka osoitetaan perhehoitajalle. Hyväksytyt hankintoja voi suorittaa ostoluvan voimassa oloaikana. Käynnistämiskorvaus maksetaan perhehoitajalle kuitteja vastaan. Siun Sote ei myönnä käynnistämiskorvausta, mikäli hankintasuunnitelmaa ei ole etukäteen esitetty ja hankintoja ei ole tehty ostoluvan puitteissa. Käynnistämiskorvauksen enimmäismäärä on 3006,24e /asiakas/vuonna 2020. Käynnistämiskorvaus käytänteistä lisää liitteissä. Käynnistämiskorvauksen käytänteitä liitteessä (Liite 1).

6.5 Perhehoitajan hoitopalkkiot ja kulukorvaukset keskeytyksissä

Perhehoidon keskeytyksiä ovat perhehoitajan vapaa, perhehoitajan sairastuminen tai hoidettavan poissaolo perhekodista. Perhehoitajan osallistuminen yhteisesti sovittuihin tilaisuuksiin ja perhehoitajan lisävapaista tietoa liitteessä. (Liite 5).

Keskeytyksen aikana perhehoitajan edellytetään pitävän yhteyttä ikäihmiseen ja olevan yhteistyössä hoitavan tahon sekä perhehoidon yhteyshenkilön kanssa. Asiakkaan tulo- ja lähtöpäivää ei lasketa poissaolopäiviksi.

Perhehoitajan on ilmoitettava jakson peruuntumisesta tai keskeytymisestä Siun soten yhteyshenkilölle tai palvelun myöntäneelle viranhaltijalle, jotta yhteistyössä voidaan tarjota vapautunutta paikkaa toiselle henkilölle peruuntuneen tilalle. Ilmoitusvelvollisuus ei koske arkipyhiä eikä viikonloppuja.

Perhehoitajasta riippumattomien tilanteiden hoitopalkkioiden ja kulukorvausten maksu liitteenä olevassa taulukossa (liite 6).

6.6 Perhehoitajan sairastuessa

Perhehoitajan sairastuessa hänen tulee ilmoittaa sairastumisesta ilman viivytystä ensisijaisesti perhehoidon vastuutyöntekijälle. Mikäli perhehoitaja ei tavoita vastuutyöntekijää tulee hänen soittaa seniorineuvonta Ankkuriin arkisin klo 08-16. Mikäli sairauspoissaolo jatkuu yli kolme päivää, perhehoitajan on toimitettava sairauslomatodistus. Perhehoitajalta voidaan kokonaistilanne arvioiden pyytää sairauslomatodistus myös kolmelta ensimmäiseltä sairaslomapäivältä.

Perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio sairauspäivärahan omavastuuajalta, eli sairastumispäivältä ja yhdeksältä sitä lähinnä seuraavalta arkipäivältä (lauantai on arkipäivä) (sairausvakuutuslaki 8 luku 7 §). Edellytyksenä omavastuuajan palkkion maksamiselle on toimiminen yhtäjaksoisesti perhehoitajana vähintään yhden kuukauden ajan ennen sairausloman alkua. Perhehoitaja on oikeutettu hakemaan sairauspäivärahaa Kelasta omavastuuajan jälkeen verotettavien tulojensa perusteella laskettavan sairausvakuutuspäivärahan suuruisena (sairausvakuutuslaki 7 luku 1 §). Perhehoitajan sairauspoissaolon aikana ei hänelle itselleen kerry vapaita. Vapaat tuolta ajalta kertyy sijaishoitajalle erillisen vapaiden kertymisen ohjeistuksen mukaan.

Pääasiassa lyhytaikaista perhehoitoa tekeväälle perhehoitajalle maksetaan sairausloma ajalta hoitopalkkio 1+9 päivää tai enintään perhehoidettavalle sovittuun jakson päättymisen saakka lyhytaikaisen perhehoidon alimmalla hoitopalkkioluokalla/hoidettava.

Lyhytaikaisen perhehoitajan tai hoidettavan sairastuessa tulee heidän pyrkiä sopimaan keskenään uudesta hoitajaksosta. Mikäli perhehoitajan sairastuminen tapahtuu ennen sovittua vapaata, sairastuminen ei

automaattisesti oikeuta vapaapäivien siirtämiseen. Perhehoitajan sairastumiseen liittyviä erityishuomioita (Liite 3).

Mikäli perhehoito jatkuu perhekodissa perhehoitajan sairausloman ajan ilman ulkopuolista sijaista, on perhehoitaja oikeutettu saamaan sekä sairauspäivärahan että hoitopalkkion ja kulukorvauksen. Tällöin perhehoitajan tulee sairauspäiväraahakemuksessaan selvittää, mitä perhehoitajan tehtäviä hän on estynyt hoitamasta sairauden tai vamman johdosta sekä kuka tehtävät hoitaa hänen sairauslomansa aikana.

7. Perhehoitajan asema

7.1 Perhehoitajan oikeus vapaaseen

Pääsääntöisessä perhehoidossa perhehoitajalle kertyy vapaata 3 vuorokautta kalenterikuukaudessa, kun perhehoitaja on toiminut 21 vrk perhehoitajana kuukaudessa (yhteensä 36 vuorokautta vuodessa). Vapaita kertyy 2 vrk kuukaudessa niiltä kuukausilta, kun perhehoitaja on toiminut 14 vuorokautta kuukaudessa perhehoitajana. Ikäihmisten perhehoito on seitsemänä päivänä viikossa toteutettavaa huolenpitoa ja hoivaa. Siun sote suosittelee perhehoitajia pitämään vapaat vähintään 2-4 jaksossa vuoden aikana. Vapaiden jakaminen useampaan jaksoon vuoden aikana tukee perhehoitajan hyvinvointia ja jaksamista. Mikäli perhehoitaja pitää vapaansa vuoden aikana enintään 4 jaksossa, (vuorokuorokausien määrä on tällöin 9-18) jolloin lähtö- ja paluupäiviä ei lasketa vapaavuorokausiksi. Mikäli vapaat pidetään useammassa kuin 4 jaksossa vähintään 4 vuorokauden mittaisina, lähtö- ja paluupäivästä kuluu yksi vapaapäivä. Alle 4 vuorokauden vapaajaksosta sekä lähtö- että tulopäivä lasketaan vapaavuorokausiksi. Perhehoitaja on itse vastuussa vapaiden pitämisestä kalenterivuoden aikana. Pitämättömät vapaat eivät siirry seuraavalle kalenterivuodelle eikä pitämättömiä vapaita makseta rahana. Sairastuminen vuosivapaiden aikana ei siirrä vapaita myöhemmin pidettäviksi.

Vapaiden kertyminen, suunnittelu, ilmoittaminen ja toteutus:

Vapaan kertyminen	Vapaata ei kerry	Niiltä kuukausilta, jolloin perhehoitajana oloaika alittaa 14 vrk/kk
	2 vrk/kk, 24 vrk/vuodessa	Kertyy niiltä kuukausilta, jolloin perhehoitaja on toiminut perhehoitajana vähintään 14 vuorokautta (=15 pvä) /kk
	3 vrk/kk, 36 vrk/vuodessa	Kertyy niiltä kuukausilta, jolloin perhehoitaja on toiminut perhehoitajana 21 vrk (22 pvä) /kk
Esimerkkejä perhehoitajan vapaajaksoista:		
1-18 päivää. Ei lasketa vapaaksi lähtö- eikä paluupäivää. Vapaapäiviä yht. 16 päivää		
1-9 päivää. Ei lasketa vapaaksi lähtö- eikä paluupäivää. Vapaapäiviä yht. 7 päivää		
1-7 päivää. Ei lasketa vapaaksi lähtö- tai paluupäivää. Vapaapäiviä yht. 6 päivää		
1-4 päivää. Lähtö- ja paluupäivä ovat vapaavuorokausia. Vapaapäiviä yht. 4 päivää		

Vapaat voi pitää joko heti tai niiden kerryttyä.	Kalenterivuoden vapaita ei voi pitää yhdellä kertaa, ja jakaessa vapaat kahteen jaksoon vuoden ajalle, perhehoitajana oloaika oltava vähintään 2 kk.	Perhehoitaja voi pitää halutessaan alle vuorokauden mittaisen vapaan mutta siinäkin tapauksessa vapaata kuluu vuorokausi
Vapaiden suunnittelu ja ilmoittaminen perhehoidon vastuutyöntekijälle	Ilmoittaminen vähintään kuukautta ennen vapaan alkamista. Perhehoitajan tarvitessa apua vapaiden järjestämisessä, sopii hän yhdessä perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa järjestelyistä, kalenterivuoden alussa tai väh. 2 kk ennen perhehoitajan toivomaa vapaan ajankohtaa.	Perhehoitaja saa siirtää mahdollisen akuutin poissaolon alle jäävät vapaansa muuhun ajankohtaan pidettäväksi, kun asiasta on sovittu perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa.
Pääasiassa lyhytaikaista perhehoitoa tekevän ja sijaisperhehoitajan/kiertävän perhehoitajan vapaat	Vapaan kertymispäivät samat kuin muillakin perhehoitajilla. Vapaaseen oikeuttavat päivät oltava yli 12/kalenteripäivä Kertyneet vapaat maksetaan aina rahana (poikkeuksena sijaisen pitkä perhekodissa oloaika).	Maksuperusteena käytetään lyhytaikaisen perhehoidon palkkiota, eli jokaisesta kertyneestä vapaapäivästä maksetaan lyhytaikaisen perhehoidon alimman palkkioluokan mukaan

Mikäli perhehoidossa on useampi kuin yksi perhehoidettava, tulee vapaa järjestää kaikkien perhehoidossa olevien henkilöiden osalta yhtä aikaa. Perhehoitajan vapaan toteuttamisesta ja korvausten suorittamisesta sovitaan toimeksiantosopimuksessa. Irtisanomisajalta vapaita ei enää kerry, mikäli hoidettava on siirtynyt muualle ennen irtisanomisajan päättymistä. Perhehoitaja ei ole oikeutettu lomaraahan, koska kyseessä ei ole työsuhde vaan toimeksiantosuhde. Mikäli perhehoitaja pitää vapaata enemmän kuin 36 vrk vuodessa, ovat nämä vapaapäivät lisävapaita ja hänelle palkkiottomia. Useamman perhehoitajan perhekodin vapaat suositellaan pidettävän samanaikaisesti.

Päätoimista pitkäaikaista perhehoitoa tekeville perhehoitajille kertyneet vapaapäivät voidaan korvata rahana vain poikkeustapauksessa, mikäli perhehoitajan vapaan sijaisjärjestely vaihtoehdoista mikään ei ole toteutunut. Perhehoitajalle maksetaan pitämättömistä vapaista rahallinen korvaus, joka on yhden kuukauden hoitopalkkion suuruinen/hoidettava. Mikäli vapaapäivistä osa jää pitämättä, pitämättömiä vapaapäiviä ei korvata rahana.

Sijaisjärjestelyn vaihtoehdot pitkäaikaisessa perhehoidossa:

- Toimeksiantosopimus tehdään perhehoidon sijaishoitajalle/kiertävälle perhehoitajalle perhehoitajan vapaiden ajaksi. Toimeksiantosopimus tehdään toisen perhehoitajan kanssa, ja perhehoidossa oleva henkilö siirtyy vapaan ajaksi sijaisuutta tekevän luokse.
- Henkilölle järjestetään muu lyhytaikaishoitopaikka
- Henkilön läheiset vastaavat hoivasta ja huolenpidosta perhehoitajan vapaan ajan, jolloin häntä ei laskuteta

Kunta/kuntayhtymä maksaa perhehoitajalle rahallisen korvauksen koko vuoden vapaapäivistä, jonka avulla perhehoitaja järjestee itse vapaansa. Rahakorvauksesta lisää liitteessä (Liite 4). Perhehoitajan pitäessä ylimääräisiä vapaita ns. lisävapaita, näihin liittyviä erityispiirteitä kuvataan erikseen (Liite 5).

7.2 Perhehoitajan eläketurva

Perhehoitajan eläketurva määräytyy peruseläketurvan mukaisesti ja kertyvän eläkkeen suuruus määräytyy hoitopalkkion mukaan. Perhehoitajan eläketurvasta säädetään julkisten alojen eläkelaisissa (81/2016). Yli 70-vuotiaiden perhehoitajien kanssa käydään arviointikeskustelu perhehoidon jatkamisesta ja tarvittaessa voidaan pyytää terveydentilasta lääkärintodistus. Perhehoitajan on ilmoitettava perhehoidon yhteyshenkilölle eläkkeelle siirtymisestä vähintään kaksi kuukautta etukäteen. Perhehoitajan muu sosiaaliturva esimerkiksi Kelan etuudet määräytyvät etuuden myöntäjän ehtojen ja voimassa olevan lainsäädännön mukaan.

7.3 Perhehoitajan, asiakkaan sekä perhekodin vakuutukset

Perhehoidon järjestämisestä vastaava taho (Siun sote) vakuuttaa toimeksiantosopimuksen allekirjoittaneen/allekirjoittaneet perhehoitajat työssä tapahtuvan tapaturman varalta. Perhehoidon järjestämisestä vastaavalla taholla ei ole lakisääteistä velvollisuutta ottaa tapaturmavakuutusta perhehoidossa olevalle henkilölle tai vakuutusta perhehoidossa olevan henkilön aiheuttamiin vahinkoihin. Tämän vuoksi on suositeltavaa, että perhehoitaja hankkii laajennetun kotivakuutuksen, ja varmistaa, että se sisältää myös perhehoidossa olevien henkilöiden vahinkovakuutuksen. Perhehoitajan vakuuttamisesta lisää liitteissä.

Perhehoitajan vakuuttaminen Siun Sotessa

Perhehoitajat ovat Siun soten työtaturmavakuutuksen piirissä toimeksiantosopimuksen voimassa oloaikoina (Perhehoitolaki 263/2015, työtaturma- ja ammattitautilaki 459/2015). Omavastuuta ei ole ja työtaturmalla tarkoitetaan tapaturmaa, joka on sattunut työntekijälle (=perhehoitajalle) työssä, työntekopaikan alueella tai työntekopaikan alueen ulkopuolella siten kuin 459/2015 työtaturma- ja ammattitautilaissa 21-25 §:ssä säädetään. Turva kattaa työtaturma- ja ammattitautilain mukaiset korvaukset. Tapaturmailmoituksen vakuutusyhtiölle tekee perhehoidon vastuutyöntekijä. Vakuutus ei kata ulkopuolisen järjestämiä tilaisuuksia, jolloin tilaisuuden järjestäjä on vastuussa asiakkaiden vakuutuksista.

Esinevahinkoja korvataan vain rajoitetusti. Työtaturma- ja ammattitautivakuutuksesta korvataan työtaturman yhteydessä rikkoutuneet:

- silmälasit
- kuulokojeet
- hammasproteesit
- tukisidokset ja -liivit
- tekojäsenet, -nivelet ja -elimet

Korvaamisen edellytyksenä on, että rikkoutuminen tapahtuu korvattavan vahinkotapahtuman yhteydessä eli tapahtumasta pitää aiheutua vamma tai sairaus. Lisäksi vahingoittuneelle korvataan sairaanhoidon yhteydessä rikutut vaatteet ja hoidon yhteydessä rikutun sormuksen korjaus. Korvaamisen edellytyksenä on, että asiasta on maininta lääkärinlausunnossa. Muita esinevahinkoja ei korvata. Siten esimerkiksi työtaturman yhteydessä rikkoutuneita vaatteita, matkapuhelinta, pyörää tai kypärää ei korvata. Esinevahinkojen korvausta on haettava erikseen toimittamalla vakuutusyhtiölle selvitys aiheutuneista kustannuksista. Korvausta on haettava vuoden kuluessa kustannusten syntymisestä.

Automatkat ja asiakkaiden kyyditseminen

Siun Soten vakuutus ei kata ajomatkan aikana tapahtunutta vahinkoa tai tapaturmaa autolle eikä asiakkaalle. Perhehoitaja turvaa ajomatkinsa ottamalla autoonsa oman vakuutuksen.

8. Perhehoitajan tuki

Perhehoitajien lakisääteisiä tuenmuotoja ovat: Perhehoidon ennakoivalmennus, työnohjaus, hyvinvointi- ja terveystarkastukset sekä täydennyskoulutus. Muita tuenmuotoja ovat vertaisuuteen perustuva tuki, kuten vertaistapaamiset, mentorointi ja perhehoidon alueyhdistysten järjestämä ryhmätoiminta. Perhehoitajan jaksamista tukevat perhehoitajille tarjottavat tukimuodot, Perhehoitoliiton palvelut, perhehoitajien välinen yhteydenpito sekä perhehoitajan lähiverkosto. Koulutuksiin osallistuminen tuo lisätietoa ja lisää perhehoitajien keskinäistä yhteenkuuluvuuden tunnetta. Selkeät ja yhdenvertaiset toimintatavat edesauttavat perhehoidon toteuttamista ja tukevat perhehoitajia tasapuolisesti.

Perhehoitolain mukaiseksi vastuutyöntekijäksi kuntayhtymä (Siun sote) nimeää vastuutyöntekijän, joka vastaa perhehoitajan saamasta tuesta. Siun sotessa ikäihmisten perhehoidosta vastaa Arjen tukipalvelut - palvelualue ja alueella nimetty perhehoidon vastuutyöntekijä.

Perhehoidon onnistumisen ja laadun kannalta toimiva yhteistyö sekä oikea-aikainen ja oikeanlainen tuki ovat ratkaisevan tärkeitä. Käytännössä yhteistyö perhehoidon vastuutyöntekijän ja perhehoitajan kesken toteutuu säännöllisellä yhteydenpidolla puhelimitse, etäyhteyksillä ja sähköpostilla sekä eri tavoilla järjestetyissä tapaamisissa perhekodissa ja sen ulkopuolella. Vuosittaisessa keskustelussa perhehoitaja ja perhehoidon vastuutyöntekijä arvioivat myös yhteistyön toimivuutta. Perhehoitajan tarjottavat tuen muodot liitteessä (Liite 2).

9. Perhehoidossa olevaa henkilöä koskevat asiat

9.1 Asiakkaan asema ja oikeudet

Ikäihmisellä on oikeus arvokkaaseen vanhuuteen, hoito- ja palvelusuunnitelman mukaiseen hoivaan ja huolenpitoon ja hyvään kohteluun. Asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Henkilöä on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä, että hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan. Tätä määrittää laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvueluista (980/2012) ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000).

9.2 Asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelma

Perhehoidossa olevan asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmasta vastaa kuntayhtymän työntekijä, yhteistyössä perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa. Hoito- ja palvelusuunnitelma tehdään yhdessä perhehoidossa olevan henkilön ja hänen lähiomaistensa, perhehoitajan sekä tarvittavien muiden perhehoidossa olevan hyvinvointiin osallistuvien työntekijöiden kanssa (viimeisin hoitotaho).

Suunnitelmaan kirjataan perhehoidon tavoitteet ja toteuttaminen. Perhehoidossa olevan henkilön hoito- ja palvelusuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään terveydentilan ja/tai toimintakyvyn muuttuessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. (Sosiaalihuoltolaki 13.12.2014/1301; Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvueluista 28.12.2012/980 13§).

Hoito- ja palvelusuunnitelmaan liitetään erillinen suostumus tietojen luovuttamisesta eri hoitotahojen välillä sekä mahdollinen hoitotahto. Perhehoitajalle toimitetaan turvallisen perhehoidon toteuttamiseksi ja asiakkaan toimintakyvyn seurannan turvaamiseksi henkilöä koskevat tiedot, kuten henkilötiedot, diagnoosit, toimintakyvyn kuvaus, ajantasainen lääkelista, lääkahoito, allergiat, ruokavalio, tarvittava seuranta (paino, laboratoriotulokset), mahdollinen elvytyskielto sekä omaisten yhteystiedot.

9.3 Lääkehoito

Pitkäaikaisessa perhehoidossa olevan henkilön lääkehoito toteutetaan yhteistyössä sen kunnan kotihoidon kanssa, jossa perhekoti sijaitsee. Perhehoitajaa tuetaan riittävän osaamisen saavuttamiseen lääkehoidon käytäntöjen, vaikutusten ja seurannan osalta.

Ensisijaisesti asiakkaan lääkkeiden jakaminen toteutetaan annosjakeluna apteekissa (Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisu, dnro 809/4/11, lääkkeiden annosjakelusta avohoidossa). Lyhytaikaisessa perhehoidossa asiakkaalla tulee olla mukana perhekotiin tultaessa ajantasainen lääkelista ja lääkkeiden tulee olla jaettuina dosetteihin perhehoitojakson ajaksi. Luontaistuotteiden käytöstä on tiedotettava lääkäriä ja toimittava lääkärin antaman ohjeiden mukaisesti. Pistoshoitoa vaativa lääkehoito toteutetaan koulutuksen saaneen ja osaamisen tason varmistaneen perhehoitajan, kotihoidon, tai muun terveydenhuollon henkilön toimesta. Perhehoitajaa tuetaan lääkehoidon käytäntöjen, vaikutusten ja seurannan osalta. Lääkehoitoon liittyviä käytänteitä lisää liitteissä (Liite 3).

9.4 Asiakasmaksut

Pitkäaikainen perhehoidon asiakasmaksu määräytyy perhehoidossa olevan henkilön maksukyvyyn mukaan ja se voi olla enintään 85 % asiakkaan nettotuloista, joita ovat kaikki veronalaiset ansio- ja pääomatulot ja verosta vapaat tulot. Asiakasmaksu sisältää asumisen, ruuan, tarvikkeiden, hoivan ja huolenpidon sekä hoidon (ei lääkehoitokulut), eikä henkilöltä peritä päällekkäisiä maksuja muista avohoidon palveluista, kuten kotihoidosta. Sairaalahoidon, kotiloman sekä lyhytaikaisen asumisen asumispalvelussa oloajalta perhehoidon asiakasmaksu keskeytetään siten, että päällekkäisiä maksuja ei aiheudu. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 11 §:n mukaan asiakasmaksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Henkilön maksuosuuden määrittelyssä huomioidaan, että hänelle jää säännöllisistä kuukausituloistaan omaan käyttöön kuntayhtymän käytännön mukainen osuus. Perhehoidossa olevan henkilön tuloina ei huomioida eläkkeensaajan hoitotukea.

Perhehoidossa oleva henkilö maksaa Siun soten yhtymähallituksen päätöksen mukaiset palvelutavan myöntämiseen kuuluvat maksut. Perhehoidossa olevaa henkilöä koskevista asiakasmaksuista siun soten asiakasmaksu sivuilta. (www.siunsote.fi/asiakasmaksut)

9.5 Perhehoidossa olevan henkilön yksityis- ja käyttövarat sekä omaisuusluettelo

Perhehoidossa olevan henkilön varoista huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti hänelle itselleen, hänen edunvalvojalleen tai omaiselleen. Perhehoitajan tulee neuvotella perhehoidossa olevan henkilön varojen käyttöä koskevista periaatteista hänen itsensä, hänen edunvalvojansa tai omaisensa kanssa. Perhehoitaja ei voi toimia perhehoidossa olevan henkilön edunvalvojana tai varojen hoitajana. Perhehoidossa olevalle henkilölle voidaan tarvittaessa hakea edunvalvoja. Henkilön henkilökohtaisia menoja ovat esimerkiksi terveydenhuollon menot ja parturi tai kampaaja, jalkahoito, tapahtumiin osallistuminen (liput tai pääsymaksut), matkojen omavastuut ja pienet hankinnat. Henkilökohtaisten menojen maksamisen käytännöistä (käteinen ja kuitit tai laskutus) sovitaan henkilön, hänen läheisensä tai edunvalvojansa ja perhehoitajan kesken. Toimintatapa on kirjattava henkilön hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Siun sote edellyttää, että perhehoitaja pitää perhehoidossa olevan henkilön käteisvaroista kuittikirjanpitoa, jonka henkilö itse tai hänen omaisensa allekirjoituksin hyväksyy.

Pitkäaikaisessa perhehoidossa olevan henkilön perhehoidossa olevasta irtaimesta omaisuudesta on pidettävä omaisuusluettelo. Luettelo laaditaan perhehoidon alkaessa ja perhehoitaja päivittää sitä yhdessä henkilön, hänen edunvalvojansa tai omaisensa sekä henkilölle nimetyn omahoitajan tai muun sovitun ammattihenkilön kanssa.

9.6 Asiakkaan valitus- ja vaikutusmahdollisuudet

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus hyvään palveluun ja kohteluun (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 4§). Asiakkaalla on oikeus tehdä saamastaan hoivasta- ja huolenpidosta sekä kohtelusta asiakaslain 23§:n mukainen muistutus sosiaalihuollon viranhaltijalle. Jos asiakas on tyytymätön saamaansa hoivaan ja huolenpitoon tai kohteluun, hän voi pyytää oman kotikuntansa sosiaaliamiestä toimimaan sovittelijana, joka seuraa sosiaalihuollon asiakkaan oikeuksia ja asemaa. Henkilöä on neuvottava muistutuksen tekemisessä. Asiakkaalla on oikeus hakea muutosta päätöksiin sekä kannella asiastaan sosiaalihuoltoa valvoville viranomaisille. Perhehoitajalla on ilmoitusvelvollisuus havaitsemistaan asiakkaan sosiaalihuollon toteutumiseen liittyvistä epäkohdista (sosiaalihuoltolaki 48§).

Epäselvissä tilanteissa suositellaan otettavan yhteyttä joko perhehoidon myöntäneeseen viranhaltijaan tai perhehoidon vastuutyöntekijään, jotta asiaan voidaan puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

9.7 Perhehoidossa olevan henkilön saattohoito ja kuolema

Perhehoitajalla tulee olla tieto perhehoidossa olevan henkilön mahdollisesta hoitotahdosta, jonka mukaisesti hän toimii kaikissa tilanteissa.

Kotisaattohoitoa voidaan järjestää perhehoidossa, mikäli se sopii kaikille asianosaisille sen jälkeen, kun lääkäri on päättänyt saattohoidosta. Kotisaattohoito edellyttää tiivistä yhteistyötä kotihoiton ja muun terveyden huollon, perhehoitajan, asiakkaan ja asiakkaan lähiomaisten kanssa. Kotihoito antaa perhehoitajalle kirjalliset ohjeet ja puhelinnumerot, joissa huomioidaan saattohoidossa olevan henkilön loppuvaiheen hoito ja kuolemaan varautuminen sekä tilanteessa toimiminen. Kotisaattohoito voi muuttua sairaalahoidoksi, kun henkilön vointi sitä vaatii tai perhehoitaja kokee sen kotisaattohoitoa paremmaksi vaihtoehdoksi.

Mikäli perhehoidossa oleva henkilö kuolee, perhehoitaja soittaa hätänumeroon 112 ja toimii saamiensa ohjeiden mukaisesti. Perhehoitajan tulee ilmoittaa asiakkaan kuolemasta ilman viivettä omaisille sekä perhehoidon yhteyshenkilölle tai asiakkaan omahoitajalle. Perhehoidon vastuutyöntekijä sopii omaisten kanssa käytännön järjestelyistä.

Perhehoitajalle järjestetään perhehoidossa olevan henkilön kuoleman jälkeen tarvittaessa tukea. Perhehoidossa suositellaan järjestettäväksi muisteluhetki tai hartaus yhteistyössä muiden asukkaiden, omaisten, seurakunnan tai muun toimijan kanssa.

10. Perhehoitajan oikeudet ja velvollisuudet

Perhehoitajan ja kuntayhtymän oikeudet ja velvollisuudet perustuvat lainsäädäntöön. Perhehoitajan vastuisiin kuuluvat hyvän, hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisen perhehoidon toteuttaminen, perheenjäsenenä olemisen turvaaminen perhehoidossa olevalle asiakkaalle, sitoutuminen toimimaan yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden sekä läheisten kanssa. Perhehoitajan tulee ilmoittaa perhehoitoon liittyvistä muutoksista perhehoidon yhteyshenkilölle.

10.1 Tietojensaantioikeus ja tietojen säilytys

Perhehoidossa olevaa henkilöä koskevat asiakirjat ja muut kirjalliset tiedot tulee säilyttää asianmukaisesti lukitussa paikassa. Salassa pidettävät asiakirjat palautetaan perhehoidon päättyessä Siun soten kotihoitoon, josta ne arkistoidaan tai hävitetään asiakirjaohjeistuksen mukaisesti.

10.2 Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus

Perhehoitajalla on elinikäinen vaitiolovelvollisuus (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 15 §) eli perhehoitaja ei saa ilmaista perhehoidossa olevaa henkilöä koskevia salassa pidettäviä tietoja sivullisille myöskään siltä osin kuin ne koskevat muita kuin häntä itseään. Salassa pidettäviä tietoja ei saa käyttää omaksi tai toisen hyödyksi eikä toisen vahingoksi. Salassa pidettävistä tiedoista voi antaa tietoa sivullisille asiakkaan omalla ja/tai hänen laillisen edustajansa suostumuksella. Laillisella edustajalla on laillinen oikeus saada tietoja.

Salassa pidettäviä tietoja ovat mm. tiedot varallisuudesta tai taloudellista asemasta, tiedot terveydentilasta, vammaisuudesta tai sosiaali- ja terveydenhuollon tai kuntoutuksen palveluista, tiedot seksuaalisesta käyttäytymisestä tai suuntautumisesta, tiedot poliittisesta vakaumuksesta tai elintavoista, tiedot osallistumisesta yhdistystoimintaan tai vapaa-ajan harrastuksiin, tiedot perhe-elämästä tai muista niihin verrattavista henkilökohtaisista oloista tai muut asiakkaan yksityiselämään liittyvät arkaluonteiset asiat.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.200/812 sisältää tarkemmat säädökset salassapidosta ja vaitiolovelvollisuudesta.

10.3 Perhehoitajan oikeudet ja ilmoittamis- velvollisuudet

Perhehoitajalla on oikeus:

- toimeksiantosopimuksessa sovittaviin asioihin
- Perhehoidossa olevan henkilöä koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä hoivan ja huolenpidon toteuttamiseksi.
- peruseläketurvaan
- tapaturmavakuutukseen
- kuulluksi tulemiseen perhehoitoon liittyvissä asioissa
- saada tukea ja ohjausta

Perhehoitajan tulee ilmoittaa:

- perhehoidossa oleviin asiakkaisiin liittyvistä perhehoitoon vaikuttavista toimintakyvyn ja/tai terveydentilan muutoksista
- suunnitelmista ottaa lisää asiakkaita perhehoitoon toiselta sijoittajalta
- asiakasmäärän muutoksesta
- elämäntilanteen muutoksista; sairastuminen, muut esteet toimia perhehoitajana
- perhesuhteiden muutoksista
- perhekodissa tapahtuvista muutoksista (esim. remontti, kotieläimet)
- ulkomaanmatkoista perhehoidossa olevan henkilön kanssa
- muista perhehoitajana toimimiseen vaikuttavista asioista
- sattuneista tapaturmista, väkivallasta ja pakkotoimenpiteistä (ilmoitettava aina myös kirjallisena)

11. Kuntayhtymän oikeudet ja velvollisuudet

Kuntayhtymän oikeudet:

- hyväksyä perhehoitaja ja perhekoti
- Tehdä päätös henkilön perhehoitopaikasta
- määrittää perhehoitokodin asiakasmäärä
- saada tieto perhehoidosta ja perhekodissa suunnitelluista/tapahtuneista muutoksista
- laatia ja päivittää perhehoidon toimintaohjetta

Kuntayhtymän velvollisuudet:

- järjestää asiakkaalle palvelutarpeen mukaista hoitoa
- tehdä toimeksiantosopimus
- antaa perhehoitajalle perhehoidossa olevan henkilöhoivan ja huolenpidon toteuttamisen kannalta välttämättömät tiedot
- järjestää perhehoidon lakisääteinen tuki, ohjaus ja koulutus (ennakkovalmennus ja täydennyskoulutus)
- nimetä vastuutyöntekijä perhehoitajalle ja tehdä yhteistyötä perhehoitajan kanssa
- järjestää perhehoitoon sijoitetun asiakkaan tarvitsemat palvelut
- arvioida hoitoa yhdessä perhehoitajan kanssa
- valvoa perhehoitoa

12. Perhehoidon valvonta

Perhehoidon valvontaa ovat ennakollinen valvonta ja toiminnan aikainen valvonta. Ennakollinen valvonta mahdollistaa laadukkaan perhehoidon toteuttamisen ja roolien sekä vastuiden selkeyttämisen. Ennakollinen ja toiminnan aikainen valvonta ovat muun muassa perhehoitajan saamaa neuvontaa, ohjausta ja tukea. Toiminnan aikainen valvonta on suunnitelmallista tai reaktiivista valvontaa. Suunnitelmallinen valvonta pitää sisällään muun muassa Säännöllisen yhteydenpidon ja käynnit perhekodeissa. Reaktiivinen valvonta on epäkohtailmoitusten johdosta tehtävää valvontaa. Epäkohtaan puuttuva valvonta mahdollistaa moniammatillisen ja reaaliaikaisen toiminnan. Kaikki valvonnan muodot palvelevat perhehoidossa olevaa henkilöä, perhehoitajaa ja mahdollistavat laadukkaan perhehoidon.

Perhehoidon onnistumisen ja laadun kannalta kuntayhtymän ja perhehoitajan välinen yhteydenpito, toimiva yhteistyö sekä oikea-aikainen ja oikeanlainen tuki ovat tärkeitä. Yhteistyön ja tuen toimiessa myös perhehoidon arviointi ja valvonta voivat toteutua tarkoitetulla tavalla. Siun soten perhehoidon vastuutyöntekijä tekee muistion käynnistään perhekodeissa. Toimeksiantosuhteisen perhehoidon ennakoivaa valvontaa ovat perhehoitajalle annettu neuvonta, ohjaus ja tuki sekä perhehoidon seuraaminen ja perhehoidolle asetettujen tavoitteiden arviointi yhteistyössä perhehoitajan kanssa. Perhehoidon valvonnan painopisteenä on perhehoidon riittävän tuen järjestäminen, jotta puutteiden tai epäkohtien ilmaantuminen pystytään ehkäisemään ennalta tai niihin voidaan puuttua varhaisessa vaiheessa (STM 2017:25 Perhehoitolain toimeenpanon tuki).

Perhehoidon järjestäjä (Siun sote) vastaa perhehoidon toteutumisen seurannasta ja valvoo sen laatua osana omavalvontaa. Toimeksiantosuhteinen perhehoito rinnastetaan julkisen sektorin itsensä tuottamiin palveluihin, joten perhehoitoon ei sovelleta lakia yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011).

Kuntayhtymän tehtävänä on valvoa, että sijoitus toteutuu lain mukaisesti ja asiakas saa sijoituksen aikana ne tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet, jotka järjestetään sen kunnan toimesta, johon asiakas on sijoitettu. Sekä sijoittajakunnan että sijoituskunnan sosiaalihuollosta vastaava toimielin voi tarkastaa perhehoitopaikan tässä laissa tarkoitetun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat silloin, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy.

Asiakkaan oikeuden toteutumisesta hyvään, hoito- ja palvelusuunnitelman mukaiseen perhehoitoon ja kohteluun seurataan säännöllisesti. Perhehoidossa olevilta asiakkailta sekä heidän läheisiltään kerätään kirjallisesti palautetta. (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä sosiaali- ja terveystalvveluista 980/ 2012).

Epäkohtaan puuttuvassa valvonnassa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan tarkastaa ainoastaan, jos tarkastaminen on välttämätöntä asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen

turvaamiseksi. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastaja on päästettävä kaikkiin perhehoitopaikan tiloihin, tarkastuksesta pidetään pöytäkirjaa. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Jos perhekoti tai siinä annettu hoito todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, toimielimen on pyrittävä ohjauksen avulla saamaan aikaan korjaus asiassa. Jollei korjausta ole asetetussa määräajassa tapahtunut, toimielimen on tällöin huolehdittava, että hoidettavan hoito järjestetään hänen etunsa ja tarpeidensa mukaisella tavalla. Tarvittaessa hoidettavat siirretään heidän tarpeitaan vastaavaan muuhun hoitopaikkaan.

“Palvelujen valvontaan ja toimenpiteisiin valvonnan yhteydessä havaittujen puutteiden korjaamiseksi sovelletaan ammatillisten perhekotien ja muiden yksityisten perhehoidon palveluntuottajien osalta, mitä yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 4 luvussa säädetään” (Perhehoitolaki 22 §).

Liite 1. Perhehoidon käynnistämiskorvaus

Käynnistämiskorvattavia kohteita voivat olla mm. asuntoon kohdistuvat välttämättömät korjaus- ja muutostyöt (luiskat, tukikahvat, korotettu wc-istuin), kalustaminen, esim. sänky ja/tai kodinkoneet, asiakkaan käyttöön tulevat liina- ja vuodevaatteet sekä harrastusvälineet. Myös perhekodin piha-alueeseen tarvittavia muutoksia voidaan kattaa harkiten käynnistyskorvauksella, mikäli se on asiakkaan kannalta erityisen merkittävä turvallisuuden lisääjä (esim. perhehoito sijaitsee junaradan tai vilkkaan tien läheisyydessä ja perhehoidossa muistisairaita). Lyhytaikaisessa perhehoidossa olevien henkilöiden erityistarpeet huomioidaan jo perhehoitoa suunniteltaessa aina tapauskohtaisesti.

Käynnistämiskorvausta ei myönnetä

- perhehoitokodin piha-alueen ja katosten, terrassien tai muiden ulkorakennusten rakentamiseen.
- kodin hoito- ja huoltotehtäviin, jotka katsotaan kuuluvaksi kiinteistön omistajalle (esimerkiksi kodin lämmitysjärjestelmä ja ilmanvaihto, kodin viilennys, LVI kalusteet sekä vesi- ja viemäriyöt, sähkökalusteet ja sähkötyöt).
- pieniin ja isoihin pintaremontteihin sekä ikkunoiden vaihtoihin tai tiivistämiin.
- apuvälineisiin, mikäli ne maksetaan muun lainsäädännön avulla tai apuvälineiden tarvearviointiin ei ole fysioterapeutin lausuntoa.

Harkintaa voidaan käyttää kiinteiden kalusteiden hankkimiseen, kun kyseessä on asiakkaan terveydenhoitoon tai hoitoon kohdistuva tarve, esim. sähkösätkyä varten tarvitaan lisätä pistorasia paikkaan, jolla korvataan jatkojohdon käyttö. Perhehoitaja vastaa siitä, että käytössä olevat kalusteet, apuvälineet ja muut käynnistämiskorvauksella hankitut kalusteet/laitteet/tuotteet ovat käyttökuntoisia ja turvallisia. Mikäli hankitut laitteet/kalusteet/tuotteet ovat epäkunnossa, turvallisuusriskiä aiheuttavat laitteet ja tuotteet on poistettava käytöstä välittömästi. Hankintojen uusimiseen perhehoitaja voi anoa käynnistämiskorvausta.

Käynnistämiskorvauksella tehdyt kiinteät hankinnat ovat Siun soten omaisuutta ja niiden poistoaika on neljä vuotta siten, että hankinnan arvosta poistuu kunakin vuonna neljäsosa (25 %). Mikäli perhehoito päättyy lyhemmän ajan kuluessa, voidaan sopia osan takaisinmaksusta, esimerkiksi pyytämällä perhehoitajalta ostotarjous tai osa hankinnoista palautetaan Siun sotelle. Kiinteisiin hankintoihin eivät kuulu kulutustavarat, joiden käyttöikä on 1-3 vuotta.

Liite 2. Perhehoitajan tuki

Perhehoitajan ennakkovalmennus

Ennakkovalmennus on tarkoitettu perhehoitajaksi aikoville henkilöille ennen perhehoidon aloittamista. Ennakkovalmennuksessa käytetään Perhehoitoliiton ikäihmisten perhehoidon valmennusohjelmaa. Alueella uutena aloittavan, muualla aiemmin jo toimineen perhehoitajan valmennuksesta sovitaan tapauskohtaisesti ja se toteutetaan perhehoitajan tarpeiden ja asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelman perusteella. Perhehoitajan jo suorittamasta perhehoidon ennakkovalmennuksesta saatu todistus ja yhteisen arvioinnin sisältö tarkastetaan ja käydään läpi yhdessä keskustellen. Ennakkovalmennus voidaan sisällyttää käynnistämiskorvaukseen, mikäli perhehoitajan ja kuntayhtymän välinen yhteistyö alkaa ja perhekotiin siirtyy Siun soten järjestämisvastuualueen asiakkaita. Perhehoitolaki edellyttää ennakkovalmennuksen käyntiä ennen asiakkaiden ohjaamista perhehoitoon.

Työnohjaus

Työnohjausta voidaan järjestää päätoimiselle perhehoitajille tarpeen mukaan joko yksilö- tai ryhmätyönohjauksena perhehoitajan jaksamisen ja hänen perheensä voimavarojen tukemiseksi. Työnohjauksen tarpeellisuudesta perhehoitaja neuvottelee perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa. Tuen tarpeen ollessa akuutti, perhehoitaja ohjataan oman terveysaseman palveluiden piiriin. Asiakkaiden hoitoon- ja huolenpitoon liittyvissä asioissa kotihoidosta saatava tuki on ensisijainen apu.

Perhehoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukset

Hyvinvointi- ja terveystarkastukset järjestetään perhehoitajan asuinkunnan terveyskeskuksessa. Tarkastukset ovat maksuttomia ja niillä tuetaan perhehoitajan hyvinvointia sekä ennaltaehkäistään ongelmia. Tarkastuksessa päähuomio on perhehoitajan jaksamisessa, tuen tarpeen tunnistamisessa ja perhehoitajan kuormittumisen riskitekijöissä. Perhehoitaja ei kuulu työterveyshuollon piiriin eikä kuntayhtymä ole velvollinen järjestämään perhehoitajille työterveyshuollon palveluja.

Perhehoitolain § 15 a mukaisesti Siun Soten tulee järjestää päätoimiselle toimeksiantosuhteiselle perhehoitajalle mahdollisuus osallistua hyvinvointi- ja terveystarkastukseen, joka toinen vuosi ja muille toimeksiantosuhteisille perhehoitajille tarvittaessa. Päätoimisella perhehoitajalla tarkoitetaan perhehoitajaa, joka ei ole ansiotyössä kodin ulkopuolella. Perhehoitaja varaa itse ajan tarkastukseen. Perhehoitajan vastuutyöntekijä voi myös ohjata perhehoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukseen, jos perhehoitajalla ilmenee jaksamiseen tai muuten perhehoitoon vaikuttavia tekijöitä. Tarkastuksessa terveydenhuollon ammattilainen arvioi tilannetta yhdessä perhehoitajan kanssa ja laatii yhteenvedon tilanteesta. Tarvittaessa perhehoitaja ohjataan jatkotutkimuksiin, hoitoon tai kuntoutukseen. Kuntayhtymän järjestämän lääkinnällisen kuntoutuksen lisäksi on mahdollista hakea esimerkiksi Kelan harkinnanvaraista kuntoutusta. Hyvinvointi- ja terveystarkastuksessa tarkastuksen kirjaukset ovat salaisia, ja tarkastuksessa esille tulleita tietoja voidaan luovuttaa muille viranomaisille vain siinä laajuudessa kuin perhehoitaja on antanut siihen suostumuksen.

Täydennyskoulutus

Perhehoitajan tulee ylläpitää ammattitaitoaan osallistumalla perhehoitajille järjestettyihin täydennyskoulutuksiin. Päätoimisella perhehoitajilla on oikeus kahteen koulutuspäivään vuodessa. Ensisijaisesti toivotaan, että päätoimiset perhehoitajat osallistuvat vuosittain Siun Soten järjestämään täydennyskoulutukseen. Perhehoitajien on mahdollista osallistua myös Siun soten työntekijöilleen järjestämiin koulutuksiin. Koulutuksista perhehoitajat saavat tietoa perhehoidon vastuutyöntekijältä. Siun Soten järjestämään koulutukseen osallistumisen ajaksi perhehoitaja voi ottaa sijaisen, jolle Siun Sote

maksaa hoitopalkkion toteutuneiden päivien/tuntien mukaisesti. Koulutuksiin osallistumisesta on aina sovittava perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa.

Muulla järjestettävään koulutukseen perhehoitaja voi osallistua omakustanteisesti maksaen myös koulutuspäivän aikaiset sijauskustannukset. Kun perhehoitajalle maksetaan Siun Soten myöntämän koulutukseen osallistumismaksu normaalin palkkion maksun yhteydessä, menee siitä vero. Koulutuskulut voi vähentää jälkikäteen verotuksessa Verohallinnon ohjeiden mukaan. Perhehoitajan osallistuessa Siun soten järjestämään täydennyskoulutukseen ja ottaessa sijaisen koulutuksen ajaksi, ei sijaiselle makseta matkakorvauksia.

Asiointiapu ja kiireetön hoidon tarpeen arviointi

Perhehoitajalla toivotaan olevan läheisverkostoa, mutta mikäli tätä ei saatavilla, voidaan yksin toimivalle perhehoitajalle tarvittaessa tarjota asiointiapua. Asiointiapu on tarkoitettu esimerkiksi ruokaostosten tai muiden tarpeellisten asioiden hoitamiseen. Asiointiapua voidaan myöntää yksin toimivalle perhehoitajalle 4h/viikossa, kiertävän perhehoitajan tai muun järjestelyn avulla. Asiointiapu voidaan tarvittaessa jakaa kaksi kertaa viikossa 2h/kerta tai kerran 4h/kerta. Asiointivapaan käytänteistä sovitaan aina etukäteen perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa.

Ensisijaisesti perhehoitaja on yhteydessä perhehoidettavan terveydentilan arvioimiseksi alueen kotihoitoon.

Kiireetön hoidon tarpeen arvio on tukemassa perhehoitajaa perhehoidossa olevan henkilön epäselvissä terveydellisissä tilanteissa. Perhehoitaja ottaa yhteyttä ensihoidon kenttäjohtajaan tilanteissa, joissa perhehoitajalla on huoli perhehoidossa olevan henkilön voinnistaan ja terveydellinen tilanne on epäselvä. Perhehoitaja toimii saamansa kiireettömän hoidon tarpeen arvioinnin toimintaohjeen mukaisesti ja ensihoidon kenttäjohtaja tekee tilannearvion. Tämän jälkeen kenttäjohtaja lähettää paikalle ensihoitajan tekemään hoidon tarpeen arvioinnin tai pyytää perhehoitajaa soittamaan 112. Tilanteessa, jossa päädytään hoidon tarpeen arviointiin, paikalle perhekotiin saapuu yhden hoitajan yksikkö tai ensihoitoyksikkö. Ensihoitaja toteuttaa hoidon tarpeen arvioinnin ja tarvittaessa ottaa verikokeita sekä yhteyden päivystävään lääkäriin. Ensihoitaja kirjaa tehdyt toimenpiteet ja tulokset perhehoidossa olevan asiakkaan potilastietoihin.

Vertaisuuteen perustuva perhehoitajan tuki

Vertaistuki on yksi tärkeimmistä perhehoitajien tuen muodoista. Perhehoitajille järjestetään vuosittain vertaisryhmätapaamisia muun muassa täydennyskoulutusten yhteydessä ja perhehoitopäivillä. Tarpeen mukaan pyritään järjestämään myös mentorointia. Mentori on kokenut, mentorikoulutuksen käynyt perhehoitaja, joka antaa tukea aloittelevalle tai haasteellisessa tilanteessa olevalle perhehoitajalle. Ryhmätapaamisia järjestää myös Pohjois-Karjalan perhehoitajien alueyhdistys, joka järjestää vertaistukea erillisillä vertaistuen ryhmillä maakunnassa.

Perhehoitoliiton vapaaehtoiset vertaisasiantuntijat antavat perhehoitajille neuvoa ja ohjausta. Perhehoitoliiton jäsenyhdistysten jäsenille on myös saatavilla liiton internet sivuilla oma extranet ja keskustelupalsta, jonka kautta on mahdollista saada myös vertaistukea (Perhehoitoliitto).

Liite 3. Perhehoitajan sairastumiseen liittyviä käytänteitä sekä perhehoidossa olevan henkilön lääkehoito

Perhehoitajan sairastuessa:

- Sairauspäivärahaa haettaessa perusteena on lääkärintodistus, jossa lääkäri suosittelee sairauslomaa. Tehdessään päätöstä sairauspäivärahan myöntämisestä. Kela arvioi perhehoitajan työkyvyttömyyttä perhehoitajan esittämän selvityksen pohjalta. Perhehoitajan tulee sairauspäiväraahakemuksessaan selvittää, mitä perhehoitajan tehtäviä hän on estynyt hoitamasta sairauden tai vamman johdosta, sekä kuka tehtävät hoitaa hänen sairauslomansa aikana. Perhe voi esimerkiksi ostaa kotitaloustöihin tilapäisapua, jolla turvataan hyvän perhehoidon jatkuminen sairauslomasta huolimatta. Sairausloman pitämättömyydellä saattaa olla vaikutusta vakuutuskorvauksiin silloin, kun sairaus tai vamma uusiutuu eikä niiden alkuperää voida osoittaa viittaamalla sairauslomaan. Lisätietoja: www.kela.fi. Sairauspäiväraahakemuksen perhehoitaja täyttää itse tai pyytää Kelalta tarvittaessa apua.
- Jos perhehoidossa olevat asiakkaat hoidetaan perhehoitajan sairausloman aikana perhekodissa perhehoitajan puolison tai muun oman verkoston avulla (perhehoidon yhteyshenkilön hyväksymä hoitojärjestely varmistettava), hoitopalkkiot ja kulukorvaukset maksetaan normaalisti perhehoitajalle tai puolisolalle/muulle verkostolle. (Karenssi päivät maksetaan perhehoitajalle ja hoitopäivät hoidosta vastaavalle) Sovitusti perhehoitokodissa olevat henkilöt voidaan siirtää Siun Soten asumispalveluyksikköön tai mahdollisuuksien mukaan toiseen perhekotiin. Asiakkaiden siirto vaikuttaa palkkioiden ja kulukorvausten maksamiseen perhehoitajalle. Kulukorvauksesta maksetaan normaalin sijaan 50 % (enintään 60 vrk/vuodessa) hoidettavan siirtyessä muualle hoitoon.
- Akuutin sairastumisen sattuessa päätoimiselle jatkuvaa lyhytaikaista perhehoitoa tekeväälle perhehoitajalle maksetaan ennalta suunniteltujen hoitajaksojen peruuttamisesta tai keskeytymisestä hoitopalkkio. Palkkio maksetaan enintään sairastumispäivä + yhdeksän arkipäivää tai enintään asiakkaalle sovitun hoitajakson loppuun saakka (korkeintaan yhdeksän vuorokautta). Palkkio maksetaan lyhytaikaisen perhehoidon alimmalla perhehoidon palkkiolla. Kulukorvausta ei makseta, mikäli perhehoitoon ei tarvita sairauspoissaolon ajaksi järjestellä sijaishoitoa, vaan asiakkaiden perhehoidon suunnitellut jaksot on saatu peruttua.
- Kun perhehoitaja on ilmoittanut vapaiden pitämisen ajankohdat, perhehoitajan sairastuessa lähellä vapaiden ajankohtaa tai sen aikana, perhehoitaja voi siirtää vapaat myöhemmäksi. Asiasta sovitaan aina erikseen perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa.

Kaikissa edellä mainituissa tilanteissa perhehoitaja on ilmoitusvelvollinen perhehoidon vastuuhenkilölle ja ilmoittamatta jättäminen voi vaikuttaa sijaisen palkkioiden maksuun.

Lääkehoito:

- Siun Sote kirjoittaa pitkäaikaisessa perhehoidossa olevalle henkilölle palvelusetelin apteekin annospussijakelupalveluun, palvelu on asiakkaalle maksutonta. Palveluseteli ei kata lääkkeitä eikä itsehoitovalmisteita, vaan ne on asiakkaan itse kustannettava. Kotihoito avustaa perhehoitajaa apteekin pussijakeluun liittyvien sopimusten tekemisessä sekä neuvoo palvelusetelin käyttöön liittyvissä asioissa. Jos apteekin annospussijakelu ei ole jostakin syystä mahdollista aloittaa perhekodissa oleville henkilöille, lääkkeet lääkedosetteihin jakaa kotihoito.

- Apteekki luovuttaa perhehoidossa olevalle henkilölle kahden viikon pysyvässä käytössä olevat lääkkeet annospusseihin pakattuna. Tarvittaessa otettavat lääkkeet henkilö ostaa apteekista paketteina, joita on lääkärin määräämien lääkkeiden lisäksi kuume- ja kipulääkkeet. Lääkkeet on säilytettävä perhekodissa lukollisessa lääkekaapissa. Henkilö voi säilyttää huoneessaan ainoastaan yksittäisiä tabletteja, jotka ovat kipu- ja kuumelääkettä tai nukahtamislääkettä esim. yöllä ottamista varten. Henkilöllä on mahdollisuus osallistua lääkehoidon toteutukseen, kun muisti on normaali ja psyykinen hyvinvointi vakaa. Hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjataan perhehoidossa olevan henkilön osallistuminen lääkehoitoon ja perhehoitajan rooli lääkehoidon toteutuksessa.
- Lihakseen pistettävät injektiot jne. pistää kotihoito. Kotihoito käy tarvittaessa ottamassa verenhennushoitoon liittyvän kontrolliverikokeen perhekodissa, jos henkilö ei pysty yhdessä perhehoitajan kanssa käymään laboratorioissa tai yhden hoidossa olevan henkilön vienti aiheuttaa perhehoitajalle järjestelyitä muiden hoidettavien osalta.
- Perhehoidossa olevan henkilön saadessa oireita lääkitykseen liittyen, perhehoitajan on oltava yhteydessä välittömästi päivystykseen tai soitettava tarpeen vaatiessa hätänumeroon 112. Tämän jälkeen tilanne käydään läpi perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa ja pohditaan, mitkä asiat johtivat tapahtumaan ja kuinka niitä voitaisiin ennaltaehkäistä.

Liite 4. Perhehoidon hoitopalkkiot ja kulukorvaukset

Kun perhehoidettavan perhekodissa oloajasta sekä perhehoitajan vapaavuorokauden täyttymisessä käytetään käsitettä vuorokausi, vuorokausi tarkoittaa 2 hoitopäivää.

Ikäihmisten perhehoidon palkkiot ja korvaukset 1.1.2020 alkaen. **Käynnistämiskorvaus vuonna 2020 on 3006,40 €/perhehoidossa oleva henkilö.**

HOITOPALKKIO	Perhehoitajan kodissa	Asiakkaan omassa kodissa
Pitkäaikainen perhehoito	816,21 €/hoidettava (RaVa 2-2,5, MMSE enintään 18)	
	861,53 €/hoidettava (RaVa 2,5-3, MMSE enintään 18)	
	1028,99 €/hoidettava (RaVa yli 3, MMMSE enintään 14)	
	1369,18 €/hoidettava (korvaa ympärivuorokautisen hoidon, myönnetään määräajaksi)	
Lyhytaikainen perhehoito	48,9 €/hoitopäivä/hoidettava, kun RaVa alle 2, 5	
	62,4 €/hoitopäivä/hoidettava, kun RaVa 2,5 tai yli	
	4h tai alle (asiointivapaan sijaistaminen) 20,71 €/hoidettava/4 h (maksu vähintään kahdesta hoidettavasta)	
	5-12 h 36,72 €/hoidettava	
	Yli 12 h lyhytaikainen hoitopalkkio	
Osavuorokautinen perhehoito	Alle 12 h 36,71 €/hoidettava	Alle 6 h 36,71 €/hoidettava
		6-12 h 65,15 €/hoidettava

KULUKORVAUS	Perhehoitajan kodissa	Asiakkaan omassa kodissa
Pitkäaikainen perhehoito	758,56 €/kk/hoidettava	
Lyhytaikainen perhehoito	27,87€/hoitopäivä/hoidettava (myös tulo- ja lähtöpäivä)	
Osavuorokautinen perhehoito	10,36€/hoitopäivä/hoidettava	
Kilometrikorvaus	0,35 €/km	

Perhehoidettavan perhekodissa oloajan vaikutus maksettavaan hoitopalkkioon ja kulukorvaukseen:		
Henkilölle myönnetty osavuorokautinen perhehoito	Perhehoidettava on perhekodissa alle 12 h/vrk päivä tai yöaikaan.	Osavuorokautista perhehoidon muuttamisesta lyhytaikaiseksi perhehoidoksi on sovittava palvelun myöntäjän kanssa
Henkilölle myönnetty lyhytaikainen perhehoito	Perhehoidettava on perhekodissa yli 12 h/vrk	Lyhytaikaisesta perhehoidettavasta kirjataan toimeksiantosopimukseen lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus sekä pitkäaikaisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus.

Lyhytaikaisen perhehoidon palkkion muuttuminen pitkäaikaisen perhehoidon palkkioksi:		
Tilanne 1	Tilanne 2	
Kun perhehoidettavalle myönnetyn perhekodissa oloajan kesto on tämän alkaessa tiedossa esim. 35 vrk (yli 21 vrk, ei sidottu kalenterikuukauteen), perhehoitajalle maksetaan palkkio ja kulukorvaus pitkäaikaisen perhehoidon mukaan henkilön saapumispäivästä poislohtöpäivään saakka. Perhehoidettavan esim. sairaalahoito tai kotilomalla käynti eivät katkaise perhekodissa oloaika.	Perhehoidettavan lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus muuttuvat pitkäaikaisen perhehoidon palkkioksi, kun perhehoidettavan perhekodissa oloaika jatkuu yhtäjaksoisesti sovittua pidemmäksi aikaa. 21 vrk ylittäviltä läsnäolovuorokausilta maksetaan pitkäaikaisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus. Toimeksiantosopimuksen päivittäminen ei aloita uudelleen lyhytaikaisen perhehoidon palkkiosta pitkäaikaisen palkkioon siirtymisaikaa eikä perhehoidettavan esim. sairaalahoito tai kotilomalla käynti katkaise perhekodissa oloaika.	Perhehoitajan on otettava yhteys palvelun myöntäjään tai perhehoidon vastuutyöntekijään, jos perhehoidettavalle sovittu jakso pidentyy tai jaksoja tulee yhdelle kuukaudelle enemmän.

Sijaisperhehoitajan, kiertävän perhehoitajan hoitopalkkiot:		
Palkkioiden maksun alkaminen ja poikkeukset	Palkkioon oikeuttava aika alkaa, kun perhehoitaja aloittaa tehtävän perhekodissa tai ikäihmisen luona.	Sijaisen perhekotiin saapumisaika tai perhekodista lähtöaika tai sijaisten vuoronvaihto ei voi toteutua yöaikaan klo 22-07, ellei perhehoitajan akuuttihätä sitä vaadi. Perhehoitajan on sovittava perhehoidon yhteyshenkilön kanssa, mikäli perhehoitajan vapaalle lähtö edellyttää sijaisen yöaikaan saapumista tai sijaisten vuoronvaihtoa. Ilmoittamatta jättäminen vaikuttaa sijaisen palkkion maksuun.
Kun perhehoitajan vapaan tai poissaolon arvioitu yhtäjaksoinen kesto on yli 21 vuorokautta (ei sidottu kalenterikuukauteen)	Sijaiselle maksetaan 21 vuorokautta lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkiolla perhehoidettavan hoitoisuuden mukaisesti/hoidettava ja 21 vuorokautta ylittäviltä vuorokausilta sijaistamisen päättymiseen saakka pitkäaikaisen perhehoidon hoitopalkkiolla perhehoidettavan hoitoisuuden mukaan/hoidettava.	Toimeksiantosopimuksen voimassaolo alkaa sijaistamisen keston arvion perusteella ja mahdollinen voimassaolon jatkaminen ei muuta lyhytaikaisesta palkkiosta pitkäaikaiseen palkkioon siirtymisaikaa eikä lyhytaikaisen palkkion maksamista aloiteta uudelleen, koska sijaistaminen katsotaan jatkuvan yhtäjaksoisena.
Asiointivapaan tekeminen	Kun perhekodissa oloaika kestää alle 4 h	Palkkio maksetaan vähintään 2 perhehoidettavasta.
Alle 12 tuntia kestävä vrk	Kun sijaisuus perhekodissa kestää alle 12 h/vrk	

Yli 12 kestävä vrk	Kun sijaisuus perhekodissa kestää yli 12 h/vrk	
Kun sijaisperhehoitaja / kiertävä perhehoitaja työskentelee perhehoidossa toisen työparina.	Sijaishoitajalle maksetaan lyhyt tai pitkäaikaisen perhehoidon Palkkio normaalin sijaan 50 %/hoidettava.	Jos vapaan sijaisuus jaetaan usean sijaisen kesken, vaihtopäivältä (saapumis ja lähtöpäivä) maksetaan sijaisille hoitopalkkio alle 12 h mukaan vaikka tehdyt tunnit eivät menisi sijaisten kohdalla tasan.
Vapaat vapaana vai rahakorvauksena	Kun sijaistaminen kestää kokonaisen kuukauden. Vapaat maksetaan rahana ainoastaan tilanteessa, jossa perhekodin sijaisjärjestelyn vaihtoehdot eivät ole toteutuneet. Rahapalkkio vapaista maksetaan niiltä kuukausilta rahana, joilta vapaat jääneet pitämättä (hoito-palkkiot yhteensä jaettuna kuukauden kalenteripäivillä €/vapaa.)	Vapaat maksetaan aina rahana kuukausista, jolloin sijaistaminen kestää enintään 21 vrk/kk kuitenkin vähintään 14 vrk/kk. Tällaisia kuukausia voi olla sijaistamisen aloitus ja lopetus kuukausi. Laskutapana käytetään vapaan korvaus rahana sijaiselle.

Pääasiassa lyhytaikaista perhehoitoa tekevän perhehoitajan erityisetuja:		
Kun perhehoidettava odottaa pitkäaikaiseen asumispalveluun paikkaa ja kotona asumista odotusaikana tuetaan lyhytaikaisen perhehoidon jaksoilla.	Perhehoitajalle maksetaan henkilön lisääntyneestä avun- ja huolenpidon tarpeesta 20 % korotus hoitopalkkioon/jakso. Jakson kesto oltava yli 4 vrk ja hoitopäivän kesto yli 12 h.	Yhtäjaksoisesti yli 21 vrk/kk perhehoitajalle maksetaan lyhytaikaisen perhehoidon sijaan henkilön perhekotiin saapumispäivästä alkaen pitkäaikaisen perhehoidon hoitopalkkio luokassa 4 sekä pitkäaikaisen perhehoidettavan kulukorvaus.
Kun pääasiassa lyhytaikaista perhehoitoa tekevän perhehoidettavan perhehoidossa olemisen päättyy perhehoitajasta riippumattomasta syystä	Maksetaan kertakorvauksena 14 vuorokaudelta normaalin lyhytaikaisen perhehoidon alimman palkkioluokan sijaan 50 %	Kertakorvaus maksetaan, kun Siun sote ei ole tarjonnut perhehoitajalle uutta perhehoidettavaa 15 vuorokauden sisällä päivästä, jolloin perhehoitaja on saanut tiedon, ettei perhehoidettava enää palaa jaksolle sekä perhehoidettavan perhehoidon päättymisestä on ilmoitettu palvelun myöntäjälle.

Vapaan rahakorvaus:
<p>Perhehoitajalle maksetaan 1,25 kuukauden hoitopalkkio/hoidettava/vuosi, kun hän valitsee vuoden alussa vapaat rahakorvauksena. Rahakorvausta ei voi vaihtaa vapaaseen kesken vuoden. Vuosikorvaus vapaasta maksetaan kahdessa osassa, kesäkuussa ja joulukuussa. Perhekodin henkilömäärän nousu huomioidaan vapaan rahakorvauksessa toimeksiantosopimuksen voimassaolon alkamiskuukaudesta alkaen.</p> <p>Vapaan korvaaminen rahana ei koske perhehoitajan poissaolopäiviä eikä lyhytaikaisia perhehoidettavia, vaikka perhehoidettavasta maksettaisiin pitkäaikaisen perhehoidon palkkio pidemmän perhehoitojakson</p>

takia. Poissaoloista on erillinen ohje ikäihmisten perhehoidon toimintaohjeessa.		
Perhehoidettavan hoitopalkkioiden mahdollisia muutoksia sekä perhehoidettavan vaihtumisesta syntynyt hoitopalkkion mahdollinen eroavaisuus huomioidaan ainoastaan kesäkuussa ja joulukuussa.	Rahakorvaus maksetaan tammikuun ja heinäkuun pitkäaikaisten perhehoidettavien hoitopalkkioiden mukaan	Vapaan korvaus maksetaan perhehoitajalle, jolle perhehoidettavasta maksettava hoitopalkkio on osoitettu tai perhehoitajien työskennellessä toistensa työpareina, maksetaan vapaa korvauksesta palkkio molemmille 50 %.
Perhehoitajan on ilmoitettava perhehoidon vastuutyöntekijälle kuka perhehoitajaa sijaistaa vapaiden aikana.	Perhehoidettavien siirryessä toiseen perhekotiin tai perhekotiin tulevalle sijaishoitajalle/kiertävälle perhehoitajalle tehdään Siun sotesta toimeksiantosopimus, johon kirjataan hoitopalkkioiden maksajaksi perhehoitaja.	Siun sote vakuuttaa sijaistavat perhehoitajat.
Useamman perhehoitajan perhekodissa perhehoitajat voivat sijaistaa toistensa vapaat	Toimeksiantosopimukseen kirjataan perhehoitajien vapaan järjestelytapa ja perhehoitaja hoitopalkkion korvaajaksi sijaiselle.	

Kahden perhehoitajan perhekoti:		
Perhekodissa asuvien henkilöiden asiakasmäärän takia perhekodissa oltava perhehoitajia 2. Perhehoitajan suunnitelmassa tai muuttaessa perhekodin toimintaa kahden perhehoitajan perhekodiksi, Siun sote päättää hyväksyykö perhekodin toimintatavan. Jo toiminnassa olevan perhekodin kanssa käydään läpi poikkeustilanteet ja sovitaan uusien toimeksiantosopimusten voimassaolon alkamisaika. Siun sote edellyttää perhehoitajien yhdessäoloajaksi yli 12 h/hoitopäivä eli perhekodin henkilöiden valvellaolon ajan esim. 08-21. Yöaikana perhehoitaja oltava kutsuttavissa paikanpäälle. Perhehoitajien työskennellessä toistuvasti yksin, perhekodin asiakasmäärä arvioidaan uudelleen.		
Hoitopalkkio ja kulukorvaus	Perhehoitajille maksetaan hoitopalkkio pitkäaikaisen perhehoidon hoitopalkkiolla henkilön hoidettavuuden mukaisesti €/kk/hoidettava sekä kulukorvaus €/kk/hoidettava.	Perhehoitajat ilmoittavat kuinka palkkiot jakaantuvat perhehoitajien kesken (Hoitopalkkiot yhteensä 100 % ja kulukorvaus yhteensä 100 %)
Kun toinen perhehoitaja jää vapaalle tai sairastuu	Ensisijaisesti perhekotiin otetaan vapaa- ja poissaolojen ajaksi sijaisperhehoitaja/kiertävä perhehoitaja, joka on perhekodin ulkopuolinen henkilö. Sijainen työskentelee paikalla olevan perhehoitajan työparina.	Perhehoitajien sijaistaessa toista perhehoitajaa vapaiden ja poissaolon aikana, perhekotiin jäävälle perhehoitajalle maksetaan toimeksiantosopimukseen kirjatun hoitopalkkion ylityksestä 3 vrk lyhytaikaisen perhehoidon palkkiolla henkilön hoitoisuuden mukaan €/hoidettava/hoitopäivä. Yli 3 vrk ylittävistä yksinolo-

	päivistä perhehoitajalle maksetaan pitkäaikaisen perhehoidon palkkio henkilöiden hoitoisuuden mukaan 50 % /hoidettava/hoitopäivä.
--	---

Perhekoti, jossa perhehoitajat työskentelevät osan aikaa kuukaudesta:		
Perhehoitajien suunnitellessa perhekodin aloittamista tai muuttamista niin, että perhehoitajia on kaksi ja perhehoitajien työskentely perhekodissa tapahtuisi eri aikaisesti ja mahdollisesti eri viikkomäärinä /kk. Siun sote päättää hyväksyykö perhekodin toimintatavan. Perhekodin asiakasmäärä on yhden perhehoitajan mukainen. Jo toiminnassa olevan perhekodin kanssa käydään läpi poikkeustilanteet ja sovitaan uusien toimeksiantosopimusten voimassaolon alkamisaika. Perhehoitajille luodaan toimeksiantosopimus esim. perhehoitajien ehdotuksen mukaisesti, tai perhehoitaja on osan kuukaudesta kevennetyssä toimessa.		
Hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksu	Perhehoitajat ilmoittamat kuinka palkkiot jakaantuvat perhehoitajien kesken (hoitopalkkiot yhteensä 100 % ja kulukorvaus yhteensä 100 %).	Perhehoitaja hyödyntää henkilökohtaisissa menoissa ensisijaisesti tukiverkostoaan.
Kun toinen perhehoitaja jää vapaalle tai sairastuu	Ensisijaisesti perhekotiin otetaan vapaa- ja poissaolojen ajaksi sijaisperhehoitaja/kiertävä perhehoitaja, joka on perhekodin ulkopuolinen kiertävä- tai sijaisperhehoitaja.	Toissijaisesti perhehoitajien sijaistaessa toista perhehoitajaa vapaiden ja poissaolojen aikana, perhehoitajalle maksetaan toimeksiantosopimukseen kirjatun hoitopalkkion ylityksestä 3vrk lyhytaikaisen perhehoidon palkkiolla henkilön hoitoisuuden mukaan €/hoidettava/hoitopäivä. Yli 3 vrk kestävästä oloajasta perhehoitajalle maksetaan pitkäaikaisen perhehoidon palkkio henkilöiden hoitoisuuden mukaan €/hoidettava/hoitopäivä.
Sairastumisen sattuessa	Sairausajan palkkio maksetaan sairastumispäivä + 9 arkipäivältä tai enintään toimeksiantosopimukseen kirjatun kuukausikohtaisen työssäolojakson päättymiseen saakka	Esimerkiksi. 2 viikkoa töitä/kk ja sairastuminen sattuu 1½ viikon kohdalla, maksetaan ½ viikkoa sairausajan palkkiota).
Vapaa vai vapaan rahapalkkio	Toimeksiantosopimukseen kirjatun perhekodissa oloajan ollessa yli 14 vrk/kk, perhehoitajalle vapaa on aina vapaata. Vapaata perhehoitajalle kertyy 2 päivää 14 vrk/kk perhehoitajana toimimisesta ja 3 vrk 21 vrk perhehoitajana toimimisesta.	Toimeksiantosopimukseen kirjatun perhekodissa oloajan jäädessä alle 14 vrk/kk, perhehoitajalle maksetaan vapaa aina rahana, kun vapaaseen oikeuttava aika täyttyy yhdessä tai useammassa perhekodissa oloajasta/kk.

Liite 5. Irtisanomisajan ja lisävapaiden erityishuomioita sekä palkkioiden maksun käytänteitä

Irtisanomisajan erityishuomioita

- Siun sotessa asiakkaan irtisanomisajan palkkion maksu alkaa ensimmäisestä poissaolopäivästä tai päivämäärästä, jonka lääkäri tai muu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö on kirjannut asiakkaan tietoihin, ettei asiakas palaa enää perhehoitoon asumaan. Siun sote on velvollinen tiedottamaan perhehoitajaa viivytyksettä lääkärin tai muun Siun soten hoitohenkilökunnan päätöksestä.
- Perhekotiin tarjotaan pois lähteneen perhehoidettavan tilalle lyhyt- tai pitkäaikaisen perhehoidettavan, irtisanomisen ajan palkkion maksu päättyy tai keskeytyy. Palkkion maksu keskeytyy, kun pitkäaikaisen perhehoidettavan tilalle tulee uusi lyhytaikainen perhehoidettava. Lyhytaikaisesta perhehoidon henkilöstä palkkio maksetaan asiakkaan läsnäolopäiviltä eli tulopäivästä lähtöpäivään saakka. Irtisanomisajan palkkion maksu päättyy tilanteessa, jossa perhekotiin tulee uusi pitkäaikainen perhehoidettava. Perhehoitajalle ei kerry irtisanomisajalta vapaapäiviä asiakkaasta, joka eivät enää asu perhehoidossa.

Irtisanomisajan palkkiota ei makseta tilanteessa, jossa

- Siun sote tarjoaa perhehoitajalle uuden asiakkaan poislähteneen tilalle eikä perhehoitaja halua ottaa uutta lyhyt- tai pitkäaikaista asiakasta. Perhehoitajasta lähteviä syitä voivat esimerkiksi olla perhehoitokodin isomman remontin aloittaminen, perhehoitajalle tulee muusta asiakasryhmästä asiakas tai perhehoitaja haluaa pienentää asiakasmääräänsä omasta tahdostaan.
- Perhehoitajan perhekodin toiminnan luonne muuttuu perhehoitajan omasta tahdosta, esimerkiksi niin, että perhehoitaja haluaa ottaa pitkäaikaisen asiakkaan tilalle pelkästään lyhytaikaisia perhehoidon asiakkaita.
- Mikäli perhehoito päättyy tutustumisjakson aikana ja asiakas siirtyy pois perhehoidosta, päättyy myös hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksu. Uudella pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalla on kahden kuukauden tutustumisjakso, jonka tarkoituksena on varmistaa perhehoidon tarkoituksenmukaisuus niin perhehoidossa olevan henkilön, hänen omaisensa kuin perhehoitajan kannalta sekä sitoutuminen perhehoitoon. Ennen tutustumisjakson päättymistä, asiakkaan perhehoidon jatkumisesta neuvotellaan.

Hoitopalkkioiden ja kulukorvausten maksuaikataulu ja käytänteet

- Perhehoidon hoitopalkkiot ja kulukorvaukset maksetaan pitkäaikaisista perhehoidon asiakkaista eletyn kuukauden viimeinen päivä ja mahdolliset muutokset tehdään seuraavan kuukauden palkkion maksun yhteydessä (esim. kulukorvauksen vähennys asiakkaan sairaalassa oloajalta). Lyhytaikaisten asiakkaiden hoitopäivät ja perhehoidon sijaishoitajien toteutuneet työpäivät maksetaan läsnäolotietojen mukaisesti työn suorittamisesta, seuraavan kuukauden viimeinen päivä.
- Perhehoitajan on lähetettävä läsnäolotiedot Siun soten osoittamaan osoitteeseen, joko sähköisesti tai postittamalla. Tiedot tulee palauttaa kuukauden 5. päivään mennessä tai Siun Soten erikseen ilmoittaman aikataulun mukaisesti. Tietojen myöhästyminen voi vaikuttaa palkkioiden maksun aikatauluun. Lyhytaikaisten perhehoidettavien ja sijaishoitajien palkkiot sekä muiden muutosten kirjaaminen voivat myös siirtyä seuraavalle kuulle myöhästyneiden läsnäolotietojen saapumisen vuoksi.
- Perhehoitaja saa Siun Sotelta palkkio-otteen verkkopankkiin tai paperisena perhehoitajan niin tahtoessa. Perhehoitajalla on velvollisuus tarkistaa saamansa palkkio-ote ja ilmoittaa kirjallisesti, mikäli niissä on oikaistavaa. Siun Sotella on oikeus takaisinperiä virheellisesti maksettu hoitopalkkio ja kulukorvaus.
- Perhehoitajalla on velvollisuus kirjata läsnäolopäiväkirjaan pitkäaikaisen perhehoidettavan asiakkaan poissaolot. Poissaolot on ilmoitettava perhehoidon kulukorvauksen vähentämiseksi, mutta erityisesti asiakkaan asiakasmaksujen keskeyttämisen takia.

Perhehoitajan lisävapaat:		
Lisävapaan myöntämisen edellytyksenä on, että perhehoidettavien hoito saadaan järjestymään sekä Siun soten kulut lisävapaista pysyy maltillisena.	Perhehoitaja järjestää itselleen lisävapaa ensisijaisesti oman läheisverkostonsa avulla ja perhehoitaja tiedottaa lisävapaasta ja sen tekijästä vastuutyöntekijää. Perhehoitaja hankkii ensisijaisesti itse lisävapaan tekijän lisävapaan ajaksi. Kalenteripäivää eikä lyhyitä lisävapaajaksoja voi jakaa useammalle sijaiselle.	Lisävapaa ei kuluta oikeuttaan vapaisiin, kun perhehoitaja hankkii sijaisen läheisverkostosta tai perhehoitaja vastatessa itse sijaiskuluista. Siun soten järjestäessä perhehoitajalle mahdollisuuden lisävapaalle pääsyyn, ei perhehoitajalle kerry vapaata lisävapaa päiviltä. Sijaishoitajalle tehdään toimeksiantosopimus, vaikka perhehoitaja itse kustantaisi sijaiselle hoitopalkkiot.
Siun sote mahdollistaa lisävapaalle pääsyn.	Perhehoitajalle voidaan myöntää lisävapaata korkeintaan 7 kalenteripäivää kalenterivuoden aikana. Perhehoitajan on käytettävä ensin kertyneet vapaat ennen lisävapaa myöntämistä.	Perhehoitaja on yhteydessä perhehoidon vastuutyöntekijään vähintään 10 vrk ennen, kun perhehoitajalla on tiedossa sijainen lisävapaan ajalle sekä vähintään 1½ kk ennen, jos perhehoidettavat tarvitsevat sijaishoitopaikan.
Hoitopalkkion maksu poikkeaa normaalista sijaishoitajalle/kiertävälle perhehoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta.	Sijaiselle maksetaan pitkäaikaisista perhehoidettavista pitkäaikaisen perhehoidon hoitopalkkio €/hoidettava/ kalenteripäivä riippumatta siitä onko sijainen ollut perhekodissa vajaan vai kokonaisen kalenteripäivän. Sijaiselle maksetaan palkkio myös perhehoidettavista, jotka sijaistamispäivänä on esim. sairaalassa sekä perhehoitajan mahdollisesti saama irtisanomisajan palkkio siirtyy sijaiselle lisävapaapäivien osalta.	Sijaiselle maksetut hoitopalkkiot €/kalenteripäivä vähennetään lisävapaapäivien ajalta vakinaisen perhehoitajan hoitopalkkiosta koskien kaikkia perhehoidettavia sekä myös perhehoitajan mahdollisesti saamaa irtisanomisajan hoitopalkkiota (sijaisen etu).
Perhehoidettavat Siun soten osoittamassa sijaishoitopaikassa.	Perhehoidettavien siirtyessä perhekodin ulkopuolelle on sijaishoidon kesto oltava yhtäjaksoisesti vähintään 5 vrk perhehoidettavan edun takia.	Oman vapaan ajalta perhehoitajalle ei makseta hoitopalkkiota eikä kulukorvausta, mikäli hoidettava on ko. ajan muualle sijoitettuna. Vapaan alkamispäivä katsotaan perhehoitopäiväksi, josta maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus, vapaan päättymispäivää ei katsota perhehoitopäiväksi ja hoitopalkkiota ja kulukorvausta ei tältä päivältä makseta.

Muut erityistilanteet:

- Perhehoitajan osallistuminen perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa yhteisesti sovittuihin tilaisuuksiin kuten työnohjaukseen, koulutukseen tai vertaisryhmätoimintaan, ei vaikuta hänelle maksettavan hoitopalkkion ja kulukorvauksen määrään vähentävästi
- Perhehoitajan ollessa omalla vapaalla henkilökohtaisista syistä ja hoidettava on ko. ajan muualle sijoitettuna, hänelle ei makseta ko. ajalta hoitopalkkiota eikä kulukorvausta

Liite 6. Ikäihmisten perhehoidon yleisimmät muutostilanteet ja palkkioiden maksu tilanteissa

Tilanne	Hoitopalkkio	Kulukorvaus
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaan perhekodissa oloaika keskeytyy esim. loman tai sairaalahoidon takia.	Täysimääräisenä toimeksiantosopimuksen mukaisesti 45 hoitopäivää/vuosi. Ylittäviltä hoitopäiviltä hoitopalkkio 50%.	Normaalin kulukorvauksen sijaan 50 % enintään 45/hoitopäivää/vuosi. Ylimeneviltä vuorokausilta 50 %
Lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaan perhekodissa oloaika keskeytyy esim. kotiin paluun tai sairaalahoidon takia.	3 hoitopäivää tai enintään sovitusjakson loppuun saakka lyhytaikaisen perhehoidon alimmalla hoitopalkkiolla	Kulukorvausta ei makseta poissaolopäiviltä.
Lyhytaikaisen perhehoidon asiakas peruu/on estynyt tulemaan perhekotiin jaksolle. Jakson alkamiseen 3 kokonaista päivää	3 hoitopäivältä tai enintään sovitusjakson loppuun saakka lyhytaikaisen perhehoidon alimmalla hoitopalkkiolla, jos korvaavaa asiakasta ei saada.	Kulukorvausta ei makseta. Perhehoitaja ilmoittaa palvelun myöntäjälle jakson peruuntumisesta
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakas kuolee perhekodissa.	Hoitopalkkio ilman mahdollisia korotuksia 30 hoitopäivää seuraavasta päivästä alkaen. Mikäli tilalle tulee toinen ikäihminen lyhyt- tai pitkäaikaisen perhehoitoon, hoitopalkkio maksetaan uuden ikäihmisen toimeksiantosopimuksen mukaisesti.	Normaalin kulukorvauksen sijaan 50 % /30 päivän ajan seuraavasta päivästä alkaen. Mikäli tilalle tulee toinen henkilö lyhyt- tai pitkäaikaisen perhehoitoon, hoitopalkkio maksetaan uuden ikäihmisen toimeksiantosopimuksen mukaisesti.
Lyhytaikaisen perhehoidon asiakas kuolee perhekodissa	Hoitopalkkio maksetaan 3 vrk tai enintään sovitusjakson loppuun saakka lyhytaikaisen perhehoidon alimmalla palkkioluokalla seuraavasta päivästä alkaen. Mikäli tilalle tulee toinen ikäihminen lyhyt- tai pitkäaikaiseen perhehoitoon, hoitopalkkio maksetaan uuden ikäihmisen toimeksiantosopimuksen mukaisesti	Normaalin kulukorvauksen sijaan 50 % enintään 3vrk tai enintään sovitusjakson loppuun saakka seuraavasta päivästä alkaen. Mikäli tilalle tulee toinen ikäihminen lyhyt- tai pitkäaikaiseen perhehoitoon, kulukorvaus maksetaan uuden ikäihmisen toimeksiantosopimuksen mukaisesti.
Perhekodin ikäihmiset siirtyvät toiseen perhekotiin tai Siun soten osoittamaan yksikköön perhehoitajaan vapaiden ajaksi.	Vapaalla olevalle maksetaan toimeksiantosopimusten mukainen hoitopalkkio/hoidettava. Sairausajan palkkio 1+9. Sijaistavalle perhehoitajalla maksetaan lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus (katso perhehoidettavan oloajan vaikutus palkkioihin)	Vapaalla olevalle perhehoitajalle maksetaan kulukorvaus normaalin sijaan 50 %/hoidettava Sijaistavalle perhehoitajalla maksetaan lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus (katso perhehoidettavan oloajan vaikutus palkkioihin)
Sijaisen perhekodissa oloaikana pitkäaikaisen tai lyhytaikaisen perhehoidettavan oleminen keskeytyy	Lyhytaikaisen perhehoidon alimman palkkioluokan mukaisesti 3 hoitopäivältä tai enintään sovitus sijaistamisen loppuun saakka.	Kulukorvausta ei makseta

Sijaisperhehoitajan perhekodissa sijaistamisen alkaessa perhekodin pitkäaikainen tai lyhytaikainen perhehoidettava <u>ei ole paikan päällä</u> . Ikäihminen on esim. sairaalassa tai kotilomalla tai lyhytaikainen asiakas peruuttanut/ estynyt tulemaan perhekotiin.	Poissaolevasta hoidettavasta ei makseta hoitopalkkiota. Hoitopalkkion maksu alkaa ikäihmisen perhekotiin saapumispäivästä. Alle 12 tuntia kestävästä sijaistamisesta/hoidettava maksetaan osavuorokautisen perhehoidon palkkio.	Kulukorvausta ei makseta. Siun sotella ei ole maksuvelvoitetta, vaikka sijaishoitajalle olisi tehty toimeksiantosopimus hoidettavasta.
Sijaisperhehoitajan perhekodissa sijaistamisen alkaessa perhekodin kaikki ikäihmiset ovat sairaalassa.	Maksetaan poikkeavasta tilanteesta palkkio alimmalla lyhytaikaisen perhehoidon palkkiolla 3 hoitopäivää/hoidettava tai enintään sovittu sijaistamisen loppuun saakka.	Kulukorvausta ei makseta.
Irtisanomisajan hoitopalkkio ja kulukorvaus enintään 2 kk ellei toisin ole sovittu Perhehoidettavan asuessa perhekodissa.	Irtisanomisajan palkkion maksu alkaa ensimmäisestä poissaolopäivästä tai päivämäärästä, jonka lääkäri tai muu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö on kirjannut asiakkaan tietoihin, että perhehoidettava tulee siirtymään pois perhekodista. Siun sote on velvollinen tiedottamaan perhehoitajaa viivytyksettä lääkärin tai muun Siun soten hoitohenkilökunnan päätöksestä.	Perhehoitajalle maksetaan jäljelle jäävältä irtisanomisajalta hoitopalkkio ja kulukorvaus toimeksiantosopimuksen mukaisesti.
Irtisanomisajan hoitopalkkio ja kulukorvaus enintään 2 kk ellei toisin ole sovittu Perhehoidettava ei asu perhekodissa.	Irtisanomisajan palkkion maksu alkaa ensimmäisestä poissaolopäivästä tai päivämäärästä, jonka lääkäri tai muu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö on kirjannut asiakkaan tietoihin, ettei asiakas palaa enää perhehoitoon asumaan.	Hoitopalkkio maksetaan toimeksiantosopimuksen mukaisesti ja kulukorvaus on normaalin kulukorvauksen sijaan 50 % mikäli asiakas ei asuu enää perhehoidossa.
Perhehoidettavan terveydenhuollon kuljetuksiin perhehoitaja hakee korvausta Kelasta.	Korvausta on haettava, vaikka se jäisi alle 25 €:n omavastuuosuuden, koska hakeminen kerryttää vuotuista ns. matkakattoa (300 €/vuosi vuonna 2020). Omavastuuosuus korvataan Kelan päätöksen jälkeen (alle omavastuun jäävästä matkasta korvaus on Kelan korvauksen mukaisesti 0,20 €/km).	Asiakkaan terveydenhuollon palveluissa käyttäminen voi tapahtua myös Kelan taksin kautta, jolloin asiakas maksaa kyydistä omavastuuosuuden. Lähtö- ja paluukyyti tilataan Kelataksin puhelinnumerosta
Pitkäaikaiseen perhehoitoon sijoitetut asiakkaat menevät toiseen perhehoitopaikkaan perhehoitajan vapaan ajaksi	Kuljetuksista korvataan vienti- ja hakumatkat vakituiselle tai sijaistavalle hoitajalle korkeintaan neljältä vapaajaksolta kalenterivuoden aikana.	Jos perhehoitaja haluaa pitää vapaitaan useammassa kuin neljässä jaksossa, hänen on sijaistavan kanssa sovittava kuljetuksista ja niihin liittyvistä matkakuluista erikseen.